УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 м-ц—90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.
На 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.
За нумар: мясцовага—10 к., іншагароднага—20 кап.
Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Газ. Канторы ... 63, праці наверх, ад 9 гадз. раніцы да 5-х гадз. дня ... Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва усіх паштова-тэл. канторах
ПЛАТА ...
За радок ... 80 к. ...
Пасяроз ...
Пры шмат ...
Згодна ...
біраецца ...
РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

... Г. ЛЕНИНГРАД
Университетская Набережная 7/9
Фундамент. библиотеке Лен. Госуд. Университета
февр-дек.
/Зв.1./

ЗВЯЗДА

...эту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. ВКП(б)Б.

... Рэдакцыя прымае ... ад 11—1 гадз. ... тэлефон № 13-74. 2) Сакратар рэдакцыі — ад 12 да 2-ох гадзіны дня, тэл. № 3-13. 3) Начны рэдактар (карэктара) ад 6 гадз. веч. тэл. № 3-43
Кантора Газ. ... тэл. № 7 ...
Кантора абвестак і падпіскі)

ПЯТНІЦА, 16 САКАВІКА 1928 г.
№ 64 (2371)
... 5 ...

Год выданьня дванаццаты.

СЕНЬНЯ У НУМАРЫ

Восьмы дзень працэсу Грамады.
Забастоўкі ў Лодзі.
Арышты ў Заходняй Беларусі.

Якая мае быць вясна і які будзе яе ўплыў на ўраджай. — Ці магчыма ў Беларусі разьвядзеньне цукровых бураноў.—Узнагарода ордэнам Чырвонага сьцягу селяніна Кудзіна. — Забарона вывазу цэглы з Беларусі. — Падрыхтоўка да тарфянога сэзону.

АРТЫКУЛЫ:
Перадавая. — Недахопы капітальнага будаўніцтва. Забясьпечым школай дзяцей батракоў і бедняты.
ФЭЛЬЕТОНЫ:
Арыгінальная дыскусія.

НЕДАХОПЫ КАПІТАЛЬНАГА БУДАЎНІЦТВА

Артыкул інспэктара РСІ тав. Адлерштэйна, які сёньня зьмешчан у нашай газэце, і рад паведамленьняў нашых карэспандэнтаў гаворыць аб буйных недахопах у рабоце капітальнага будаўніцтва у БССР. Тав. Адлерштэйн абсьледваў будаўніцтва Бабруйскага дрэваапрацовачнага камбінату. Значэньне камбінату для эканомікі БССР вядома — аб гэтым не раз ужо пісалася. Здавалася-б, што ў будаўніцтве такога буйнога прадпрыемства будуць ужыты ўсе меры для насьпяховага, па магчымасьці хутчэйшага і найболыш мэтагоднага выкананьня работ.

На справе гэта не так. Пачатае ўвосень 1926 г. будаўніцтва да гэтага часу не мае свайго генэральнага пляну. Самы каштарыс будаўніцтва ў працэсе работ не раз перарабляўся. Дзякуючы такому становішчу, зразумела, страшэнна затрудняласяе праектаваньне [illegible] асобных частак будаўніцтва. З прычыны таго, што будаўнічыя работы былі ўжо пачаты, а генэральны плян адсутнічаў, дык праекты прадстаўляліся на зацьверджаньне ў адпаведныя інстанцыі ужо ў працэсе работ, у выніку чаго карэктывы гэтых зацьверджваючых інстанцый не магді быць выкананы. Усе гэта цягнула з планамі і пра... Марны лёс!

Такое становішча з будаўніцтвам Бабруйскага камбінату.

Трывожнае становішча і з вадыходзячым будаўнічым сэзонам. Прыкладам, рэспубліканскі інжынэр тав. Краўзэ адчувае пэўную трывогу. У гутарцы з нашым супрацоўнікам ён скардзіцца на «слабое прадстаўленьне праектаў» будаўнічымі арганізацыямі (з 200 праектаў атрымана пакуль што толькі 2). Прадстаўленыя-ж праекты часта незадавальна распрацаваны, прыходзіцца іх варочаць назад укладчыкам для перапрацоўкі. Дрэнна і з якасьцю лесаматар'ялаў Нават на сваячасова даныя Эканомнарадай і інш. інстанцыямі ўказаньні, лесаматар'ял для будаўніцтва прадстаўляецца ўсё-ж у сырым відзе, часта заражаны грыбком. Даведачы аб гэтым грыбку. Нам паведамляюць, што набудаваныя мінулай восеньню кватэрнай каапэрацыяй дамы ў Менску з сырога лесу, аказаліся заражаны грыбком, барацьба з якім надзвычайна цяжка для жыхароў гэтых дамоў.

Тармозіцца справа з прадстаўленьнем праектаў пабудовы увівэрсытэцкага гарадку. Ёсьць думка, як-бы гэтыя праекты потым не давялося пераглядаць вельмі насьпешна з усімі вынікаючымі ад...

ПРАЦЭС „ГРАМАДЫ“

● Большасьць сьведкаў адмовіліся ад ранейшых сваіх паказаньняў, вымушаных катаваньнямі.
● Замах на права адвакатаў выступаць на палітычных працэсах у Польшчы.

ВІЛЬНЯ, 14. Восьмы дзень працэсу Беларускай Грамады 13-га сакавіка прайшоў у напружанай атмасфэры. Большасьць сьведкаў, прывезеных на суд з астрогаў, адмовіліся ад ранейшых паказаньняў, зазначаючы, што гэтыя паказаньні былі вымушаны збойствамі і пагрозамі. Абарона выкрыла сьведку абвінавачаньня Сьліза ў бандыцкім мінулым, паказаўшы яго правакатарскую ролю ў працэсе. Старшыня суду абрываў падсудных і абарону.

У дзевяты дзень працэсу, 14 га сакавіка, дапрошаны былі сьведкі тры віленскія адвакаты—Чэрнікаў, Міцкевіч і Радзевіч, якія выступалі раней абаронцамі ў розных палітычных працэсах. Адвакаты пацьвердзілі, што дэпутат сойму Сабалеўскі вёў з імі перамовы па пытаньнях абароны падсудных у розных беларускіх палітычных працэсах.

Абвінавачаньне прабуе з гэтае акалічнасьці стварыць наяўнасьць існаваньня «спэцыяльнага бюро» па абароне падсудных у беларускіх палітычных працэсах, якое карысталася патаемнымі грашовымі сродкамі. Па думцы некаторых польскіх адвакатаў, пастаноўка гэтага пытаньня судом ставіць пад пагрозу права адвакатаў Польшчы выступаць абаронцамі ў палітычных справах. У знак пратэсту супроць пастаноўкі такога пытаньня судом, чатыры варшаўскіх адвакаты-абаронцы па справе Грамады Сьмяроўскі, Дурач, Этынгэр і Хонігвіль — дэманстрацыйна пакінулі залю пасяджэньняў на час допыту адвакатаў.

* * *

ВАРШАВА, 15. На восьмы дзень працэсу Беларускае Грамады суд дапрасіў сьведкаў, большасьць якіх знаходзіцца пад судом па абвінавачаньні ў прыналежнасьці да кампартыі. Гэтыя сьведкі адмовіліся ад ранейшых паказаньняў, вымушаных катаваньнямі. Апроч іх дапрашваліся ўрадавыя чыноўнікі і ахраньнікі.

Дарадца мінiстэрства ўнутраных спраў Бах заявіў, што на падставе раду даных ён прышоў да вывазу, што Беларуская Грамада «паставіла сабе задачаю ахапіць сваім уплывам самыя галоўныя стратэгічныя пункты».

Абарона ўстанаўляе, што ў Баранавіцкай акрузе былі мясцовыя арганізацыі Грамады, але ў саміх Баранавічах, якія зьяўляюцца важным стратэгічным пунктам, арганізацыі ня было.

Паліцэйскі нагляд ач Гэдройц апавядае, што калі ён уступіў на пасаду войта, аказалася, што сяляне адмаўляюцца плаціць падаткі, прычым адмова супала з пэрыядам узьнікненьня Грамады. Аднак з далейшых паказаньняў Гэдройца выяўляецца, што сяляне ў гэты пэрыяд не маглі плаціць падаткі з прычыны цяжкага матар'яльнага становішча.

Паліцэйскі наглядач Пазьдзерскі заяўляе, што яму дакладна вядома, што Грамада зьбіралася збіраць Заходнюю Беларусь ад Польшчы, прычым падрыхтоўвала ўзброенае выступленьне.

Аднак, у далейшых паказаньнях ён заблытваецца і на ўсе пытаньні суду адказвае: «Ня памятую».

Правакатар Сьліз вельмі стараўся давесьці, што ня меў нічога супольнага з паліцыяй, але пад скрыжаванымі пытаньнямі абароны прызнаўся, што «на дамаганьні паліцэйскага прыстава згадзіўся стаць правакатарам».

Пасьля допыту агалашаюцца даныя на папярэднім дазнаньні паказаньні паліцэйскага прыстава Вільчынскага, які заявіў, што найболыш важныя весткі аб Грамадзе ён атрымаў ад «агэнта тайнае паліцыі, які карыстаўся давер'ем сялянства, дзякуючы таму, што двойчы нападаў на ваколічныя памешчыцкія двары».

Кітай

МУКДЭНЦЫ ПРЫМУШАНЫ ІСЬЦІ НА ЎСТУПКІ „ВЯЛІКІМ НАЖОМ“

ПЕКІН, 15. Ня маючы магчымасьці ... «Вялікіх Нажоў» ...

Арышты ў Зах. Беларусі

ВІЛЬНЯ, 15. Гэтымі днямі ў вёсцы Бараны, Жуконскай волсьці, арыштаваны пяць асоб па абвінавачаньні ў прыналежнасьці да кампартыі Заходняй Беларусі. У ча...

Румынія

Жахлівы рэжым

ВЕНА, 14. У румынскай бухарэсцкай газэце „Дымінеаса“ апублікавана заява Кручану, выступаўшага абаронцам на працэсе Стэфанава, аб жахлівых умовах, у якіх трымаюцца Стэфанаў, Захарэску і іншыя палітычныя зьняволеныя ў Жылаўскай турме. Усе яны зна...

НАЧНОЕ РАДЫЕ

Адчыненьне сэсіі ў Жэнэве

ЖЭНЭВА, 15. Сёньня адкрылася пятая сэсія падрыхтоўчай камісіі да канфэрэнцыі па разбраеньні. Старшыня камісіі Лёўдон вітаў прадстаўніка Турцыі, які ўпяршыню прысутнічаў на пасяджэньнях камісіі. Потым Лёўдон выказаў задаваленьне з поваду вынікаў работ камітэту па безапаснасьці і арбітражы і падкрэсьліў, што камісіі прыдзецца заняцца абмеркаваньнем савецкага праекта разбраеньня.

Турэцкі пасланьнік у Бэрне-Мунір-бей, які прадстаўляе Турцыю ў камісіі да прыбыцьця ўсёй турэцкай дэлегацыі, выказаў ад імя Турцыі задаваленьне з повады запрашэньня Турцыі.

Старшыня савецкай дэлегацыі т. Літвінаў заўважыў, што ініцыятыва запрашэньня Турцыі прыналежыць СССР.

БЕЛЫ ТЭРАР

Літасьцівыя да рэакцыянэраў, буржуазная Фэміда сурова расправаляецца з рэвалюцыянэрамі

Дамаганьне амністыі для палітычных

БЭРЛІН, 11. Юрыдычная камісія рэйхстагу пачала абгаварэньне ўнесенага камуністымі ў верасьні 1927 году законапраекту аб амністыі. З узгрунтаваньнем законапраекту выступіў камуністычны дэпутат Гешке, які заявіў, што закон аб амністыі 1925 году датычыць злачынстваў, зробленых толькі да 1-га кастрычніка 1923 году і не закранае цяжкіх злачынстваў, Гешке падкрэсьліў, што закон аб амністыі 1925 году спрыяе толькі палітычным злачынцам правага лягеру і накіраваны супроць левых элемэнтаў. «Камуністычная партыя,— заявіў Гешке,—патрабуе вызваленьня ўсіх палітычных пралетарскіх зьняволеных, спыненьня ўсіх палітычных працэсаў супроць рабочых і камуністычных выдавецтваў і спыненьня справы Іогаанэса Бэхэра».

Выступаўшы пасьля Гешке сацыял-дэмакратычны дэпутат Курт Розэнфельд таксама выказаўся за камуністычны законапраект аб амністыі.

Дэпутаты нацыяналістых, баварскай народнай партыі і партыі цэнтру выказаліся супроць камуністычнага законапраекту аб амністыі. Выступаўшы потым міністр юстыцыі нацыяналіст Хэргт выказаўся таксама супроць амністыі. На гэтым пасяджэньне было закрыта. Магчыма, што на наступным пасяджэньні нацыяналістыя, жадаючы забіцца вызваленьня вінаўнікаў патаемных палітычных забойстваў, згодзяцца на вызваленьне пралетарскіх зьняволеных.

Суд над Бэхэрам адкладзен

БЭРЛІН, 14. Справа вядомага нямецкага пралетарскага паэты Бэхэра па абвінавачаньні яго ў «дзяржаўнай здрадзе» за яго літаратурныя творы (у якіх пракуратура ўбачыла „заклік да сацыяльнай рэвалюцыі“, „блюзьнерства“ і г. д.) была вызначана да разгляданьня ў судзе на 15-га сакавіка. Аднак, у апошні момант слуханьне справы адкладзена на неакрэсьлены час, нібы з прычыны хваробы аднаго з выклікаемых на суд экспэртаў.

У літаратурных колах выказваюць меркаваньне, што адклад працэсу тлумачыцца хутчэй тым, што аддаваньне Бэхэра пад суд выклікала вялікае абурэньне ня толькі ў рабочых масах, але і ў шырокіх інтэлігэнцкіх колах Нямеччыны і за граніцаю.

Прысуды ў Францыі

ПАРЫЖ, 14. Згодна паведамленьня агэнцтва «Гавас», ваенны суд, які разглядае справы без удзелу прысяжных засядацеляў, ухваліў прысуд па справе аб шпіянажы на карысьць СССР...

Арышты ў Амэрыцы

НЬЮ-ЁРК, 14. У Чыкага на мітынгу, наладжаным з повадзу міжнароднага дня работніц, паліцыя арыштавала 3 чалавек. У Нью-Джэрсі паліцыя арыштавала рабочых, якія ...

будаўніцтва.

Да гэтага часу няма праекту электрастанцыі, а паасобныя цэхі камбінату набудоваю ўжо закончаны. Як магло гэта здарыцца? Або другі факт. Планам будаўніцтва была прадугледжана пабудова бачарнага цэху. З заграніцы тэрмінова было выпісана абсталяваньне для гэтага цэху на 20 тыс. руб. Абсталяваньне атрымана, а зараз, як кажа тав. Адлерштэйн, «выплыла наверх тэндэнцыя адмовіцца ад пабудовы бачарнага цэху з прычыны яго нерэнтабельнасьці». Дзе-ж вы былі раней, таварышы-будаўнікі камбінату з усімі вашымі спэцамі? Або такі «выпадак». Выпісана (зразумела, з-за граніцы) і прыбыла абсталяваньне для фанэрнага цэху, а сам цэх будзе гатовы толькі праз паўтара гады. І ў адным і ў другім выпадку заграніч-нае абсталяваньне, як відаць, чакае лёс матпромаўскіх плугоў.

...дэнт з Віцебску паведамляе, што тамтэйшая біржа працы вось ужо два месяцы стараецца склікаць якую-будзь нараду гаспадарнікаў і кіраўнікоў будаўнічых арганізацый для высьвятленьня таго, колькі-ж ім да сэзону патрэбна рабочай сілы. Так нарады да гэтага часу і не ўдалося склікаць, так біржа працы і не ведае, колькі патрэбна да сэзону рабочых; заявак на рабочую сілу усё яшчэ няма.

Усе памянёныя дэфекты нашага будаўніцтва павінны быць зьнішчаны ў бліжэйшы час. Партыйныя і прафэсыянальныя арганізацыі на месцох павінны зацікавіцца пытаньнямі будаўніцтва з усёй энэргіяй, уласьцівай бальшавіцкай партыі.

Промахі ў капітальным будаўніцтве вельмі цяжкія для нашае народнае гаспадаркі па сваіх выніках, каб працягваць цярпець іх у далейшым.

...нем прыкаць у армію ўсіх, хто спыніць барацьбу. Ісхерашні прэфэкт Юн Пу-сін, які га павінны 6 ылі пакараць сьмерцю за ўдзел у дзейнасьці „Вялікіх Нажоў“, уцёк з-пад варты і схаваўся ў Карэі. Чжан Цзо-лін вядзе перамовы аб яго выдачы з японскім пасланьнікам Іошызавам.

НА ЗМАГАНЬНЕ З ПАЎНОЧЦАМІ

ШАНХАЙ, 15. Афіцыйнае агэнцтва нанкінскага ўраду Го-Мінь паведамляе, што генэрал Бай Цзун-сы даў згоду далучыцца да карнай экспэдыцыі Чан Кай-шы.

Чым заняты ангельскі пасланьнік у Кітаі

ЛЁНДАН, 14. Агэнцтва Рэйтэр паведамляе: „У зьвязку з перамовамі, якія вёў ангельскі пасланьнік у Кітаі, агэнцтва атрымала весткі, што з прычыны зьмены становішча і пазбаўленьня магчымасьці бальшавіцкіх элемэнтаў кіраваць кітайскімі справамі, не толькі Англія, але, як мяркуюць, і іншыя дзяржавы гатовы зьмяніць першапачатковыя патрабаваньні, што былі прад'яўлены імі ў зьвязку з нанкінскім інцыдэнтам (маюцца на ўвазе гвалты, быццам зробленыя адступаўшымі салдатамі Сун Чуан-фана над чужаземцамі). Зацікаўленыя дзяржавы інфармуюцца аб ходзе перамоў, якія адбываюцца як у Шанхаі, так і ў Нанкіне. Перамовы вядуцца тансама і генэральнымі консуламі паасобных дзяржаў у Нанкіне“.

...паведамляюць віленскія газэты, камуністычныя адозвы і пячатка арганізацыі.

• • •

ВІЛЬНЯ, 15. У Вільні арыштован «небясьпечны агітатар» Войцех Шутовіч. Арыштаваны абвінавачваецца ў антыдзяржаўнай дзейнасьці.

Пілсудзкі падбірае старшыню сойму

ВАРШАВА, 15. Паводле паведамленьня польскага тэлеграфнага агэнцтва, адбылося пасяджэньне фракцыі ўрадавага блёку новаабранага сойму. Прысутны на пасяджэньні Пілсудзкі заявіў, што ён імкнецца стварыць магчымасьць для супрацоўніцтва ўраду і сойму і прапанаваў урадаваму блёку высунуць на пост старшыні сойму кандыдатуру віцэ-прэм'ера Бартэля.

Забастоўка ў Лодзі

ЛОДЗЬ, 15. На тэкстыльнай фабрыцы Алард, Рузо і К-о вынікла забастоўка 2.300 рабочых. Поводам да забастоўкі паслужыла звальненьне адміністрацыяй 6 рабочых, у тым ліку двух членаў заводзкага камітэту.

...пасаджаны на хлеб і ваду. Гэтыя дысцыплінарныя меры ўжыты ў адносінах да вызваленых нібы таму, што яны адмаўляюцца ад выкананьня абразьлівых для іх палітычных работ. У стане здароўя хворага Стэфанава наступіла значнае пагаршэньне.

Плата за здраду

ВЕНА, 14. Румынскі парлямэнт ухваліў у тэрміновым парадку ўнесены міністрам унутраных спраў Дука законапраект аб наданьні зямлі былым дэпутатам Сфатул-Цэрыя (бесарабск „устаноўчы сход“, які санкцыянаваў захоп краю румынамі) і былым міністрам „бесарабскай рэспублікі“. Для вечнай надзелы гэтыя будуць прадаваць па таннай цане, якая яшчэ не ўстаноўлена.

У адстаўку...

ВЕНА, 14. Сход нацыянальнай сялянскай партыі, які адбыўся ў Кішынёве, ухваліў рэзалюцыю з патрабаваньнем неадкладнай адстаўкі ўраду лібэральнай партыі і ўтварэньня ўраду нацыянальнай сялянскай партыяй.

На сэсію камісіі па разбраеньні

АНГОРА, 14. Турэцкая дэлегацыя выехала ў Жэнэву на сэсію падрыхтоўчай камісіі па разбраеньні.

• • •

ЖЭНЭВА, 14. У якасьці прадстаўніка Францыі замест Поля Бонкура на пяперашняй сэсіі камісіі па разбраеньні будзе прысутнічаць Жуо. У якасьці прадстаўніка Злучаных Штатаў будзе прысутнічаць адмірал Джонс.

...зецьня ў астрове на тэрміны ад 6 месяцаў да 5 год і да пазбаўленьня грамадзянскіх праў.

Наўпроці волі рабочых

БЭРЛІН, 14. На падставе пастановы прафсаюзу мэталістых, які прапанаваў застуючым інструмэнтальшчыкам падпарадкавацца абвешчанай абавязковаю арбітражнай пастанове, сёньня аднавілася работа на ўсіх тых прадпрыемствах, дзе адбывалася забастоўка. Бэрлінскія мэталісты абураны дзеяньнямі міністэрства працы, абвесьціўшага арбітражную пастанову абавязковаю, а тансама і бэрлінскага камітэту прафсаюзу мэталістых, які не хацеў дапусьціць шырока разгарнуць барацьбу.

...дзе.

Жуо гатоў супрацоўнічаць з прадпрыемцамі

ПАРЫЖ, 14. Адчынілася сэсія нацыянальнае рады (выканкому) усеагульнае канфэдэрацыі працы. Сэсія адчынілася прамоваю Жуо, які заявіў:

„Рацыяналізацыя азначае не толькі навуковую арганізацыю працы, але і новую раарганізацыю мэталаў і прылад вытворчасьці.

Рабочая клясса гатова дзейсна супрацоўнічаць у гэтай агульнай рэарганізацыі, але яна разьлічвае, што інтарэсы рабочых будуць забясьпечаны і во правы пашыраны“.

„Здань блукае па Эўропе“...

ЛЁНДАН, 10. На савецкім парусьнікі „Таварыш“, які рамантуецца пасьля сутычкі з італьянскім параходам, зьявіліся агенты асобага аддзелу ангельскай ахраны і агледзелі судовыя кнігі. Паводле вестак газэт, вобыск на парусьніку будзе зроблены толькі ў тым выпадку, калі ахранка дасьць адпаведныя інструкцыі.

Газэта „Дэйлі Мэйль“ робіць спробы пераканаць чытачоў, што „Таварыш“ зьяўляецца „зброяй прапаганды“. Відавочна, газэта ставіць сабе мэтаю дабіцца, каб каманда парусьніка забаронена было выходзіць на бераг. Да гэтага часу ні мытныя ўлады, ні паліцыя не змаглі прычапіцца да чаго-небудзь і прымушаны прызнаць, што на парусьніку не знойдзена „нічога падазронага“.

АНТЫСАВЕЦКІЯ ІНТРЫГІ

Белагвардзейцы „стараюцца“

Махінацыя з „кнігаю Траяноўскага“ ў Японіі

ТОКІЁ, 13. У апошнія дні распаўсюджваюцца чуткі, быццам Мінсэйта (апазыцыйная партыя) мяркуе ўнесьці на наступнай сэсіі парлямэнту запытаньне наконт прыпісваемай паўнамоцнаму прадстаўніку СССР у Японіі т. Траяноўскаму кнігі, у якой некаторыя палітычныя колы бачаць выяўленьне „чырвонай прапаганды ў Японіі“. Гэтае запытаньне, паводле чутак, мае на мэце скампрамэтаваць сучасны ўрад.

У зьвязку з гэтымі чуткамі, японскае міністэрства замежных спраў апублікавала ў друку заяву, якая абвяргае звесткі, быццам аўтарам „анты-японскай кнігі“ зьяўляецца паўнамоцны прадстаўнік СССР у Японіі т. Траяноўскі. Міністэрства зазначае, што сапраўдным аўтарам кнігі зьяўляецца не паўнамоцны прадстаўнік Траяноўскі, а знаўца Усходу Кастусь Траяноўскі, аўтар некалькіх кніг аб Блізкім і Далёкім Усходзе. Міністэрства замежных спраў мае ў сваім распараджэньні паўнамоцныя весткі аб жыхарстве Кастуся Траяноўскага, месцы знаходжаньня яго ў сучасны момант і даце выданьня кнігі. Усе гэтыя звесткі атрыманы з асабістых зваротак японскага пасла ў СССР Танака. У афіцыйных колах цвёрда лічаць закончанай усёй гэтай справаю аб «кнізе Траяноўскага».

У колах, маючых уплыў, карэспандэнту ТАСС зазначылі, што антысавецкія чуткі выходзяць з колаў расійскіх белагвардзейцаў. Калі яны і будуць выкарыстаны рознымі японскімі партыямі, дык выключна ў мэтах унутрыпартыйнай барацьбы, і зусім не азначаюць зьмены пазыцыі Японіі ў адносінах да СССР.

У гутарцы з карэспандэнтам ТАСС лідэр партыі Мінсэйта Нагай закрануў, між іншым, і чуткі адносна маючага адбыцца запытаньня Мінсэйта супроць Траяноўскага. Нагай пацьвердзіў, што такія чуткі сапраўды ёсьць, але катэгарычна абвяргаў, што Мінсэйта мае намер узьняць гэтае пытаньне. „Мы ведаем,—даваў Нагай,—што пасол Траяноўскі не мае нічога агульнага з кнігаю, аб якой ідзе гутарка, бо міністэрства замежных спраў расьсьледвала і высьвятліла гэтае пытаньне“.

З хворай галавы на здаровую

ВЕНА, 10. Орган румынскай сацыял-дэмакратычнай партыі „Сацыялізмул“ апублікаваў інтэрв'ю з генэральным сакратаром Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу Аўденбахам аб адносінах Амстэрдаму да Прафінтэрну і аб пытаньні аб адзінстве ў руху. Аўденбах заявіў наступнае:

„Расія павінна прызнаць праграму і статут Інтэрнацыяналу і толькі пасьля гэтага яны змогуць сапраўды прадстаўляемыя ім на статутных правах ...выступленьня за зьмену статуту на чарговым міжнародным кангрэсе Інтэрнацыяналу. Мы рашуча супроць склікання сусьветнага аб'яднанага кангрэсу, бо мы будзем пазбаўлены магчымасьці праверыць сапраўднасьць мандатаў прыяжджаючых на такі кангрэс дэлегатаў. Покуль Прафінтэрн не зьменіць сваёй тактыкі адцягваньня прафсаюзаў ад іх сапраўдных задач і выкарыстоўваньня ў палітычных мэтах камуністычнай партыі, супрацоўніцтва паміж ім і Амстэрдамам ... Інтэрнацыяналам немагчыма...

НАВІНЫ САВЕЦКАГА ДНЯ

ПАСЬЛЯ ВЫКРЫЦЬЦЯ ЗМОВЫ

НА БАРАЦЬБУ З КОНТР-РЭВАЛЮЦЫЯНЭРАМІ

МАСКВА. 14. Сход ініцыятыўнай групы ўсесаюзнай асацыяцыі працаўнікоў навукі і тэхнікі для садзейнічаньня сацыялістычнаму будаўніцтву СССР ухваліў рэзалюцыю наконт шахцінскай змовы, у якой між іншым гаворыцца:

„Заклікаючы да барацьбы з контр-рэвалюцыйнымі сіламі, прэзыдыум асацыяцыі адначасова заклікае да аб'яднанай і арганізаванай работы тыя кадры інтэлігенцыі, для якіх сацыялістычнае будаўніцтва зьяўляецца сваёю справаю і якія задаволены тым, што на іх долю прыпала магчымасьць служыць першай у сьвеце пралетарскай рэспубліцы і ўмацняць будаўніцтва сацыялізму“.

„РОТЭ ФАНЭ“ АБ ЗМОВЕ

БЭРЛІН, 14. Камэнтуючы паведамленьне аб выкрыцьці контр-рэвалюцыйнай змовы ў Донбасе, камуністычная „Ротэ Фанэ“ піша:

„Перад перамогшым расійскім пралетарыятам зноў паўсталі цяжкія задачы. Рабочая кляса ўсіх краін павінна дапамагчы выращыць іх гэтак жа энэргічна, як яна дапамагала ў гады ваеннай інтэрвэнцыі. Эканамічная інтэрвэнцыя зьяўляецца ў сучасны момант самай небясьпечнаю зброяй міжнароднай буржуазіі, якая вядзе барацьбу супроць сацыялістычнага будаўніцтва СССР. На гэтым новым этапе барацьбы расійскай рабочай клясы з міжнародным капіталам сацыял-дэмакраты, не задумаючыся, становяцца на бок ворагаў сацыялізму. Міжнародны пралетарыят павінуен адказаць на гэтай новай форме ўмяшаньня ў СССР, як у свой час ён паламаў канец выдумкам аб „чырвоным імпэрыялізьме“ і іншай хлусьні на першую рабочую дзяржаву. Лёзунг усіх класава-сьвядомых рабочых —усе сілы для забясьпячэньня і абароны сацыялістычнага будаўніцтва СССР“.

СУН ЦЬЗІН-ЛІН У МІЖНАРОДНЫМ АГРАІНСТЫТУЦЕ

МАСКВА, 14. Сёньня ўдава Сун Ят-сэна, Сун Цьзін-лін і былы міністр замежных спраў уханскага нацыянальнага ўраду Чэн наведалі міжнародны аграрны інстытут з мэтаю азнаёміцца з яго арганізацыяй і работаю. Асаблівую зацікаўленасьць яны выявілі да пытаньняў аб размеркаваньні зямлі па сацыяльных групах у розных краінах, аб кітайскім сялянскім руху і аб становішчы сялянства ў СССР. Дырэктар інстытуту Далтроніч і намесьнік дырэктара далі адпаведныя інфармацыі.

ХОД ХЛЕБАЗАГАТОВАК

МАСКВА, 14. Паводле папярэдніх даных Наркамгандлю СССР, у другой пяцідзёнцы сакавіка загатоўлена [illegible] тысячы тон хлебапрадуктаў. Сакавіковы загатоўчы плян за 10 дзён выкананы ў [illegible].

Савецка-польска-нямецкі чыгуначны саюз

ЛЕНІНГРАД, 14. На сёньнешнім пасяджэньні трэцяй савецка-польска-нямецкай чыгуначнай канфэрэнцыі быў ухвалены статут чыгуначнага саюзу, які заключаны паміж СССР, Польшчаю і Нямеччынаю.

Наконт ухвалы статуту старшыня савецкай дэлегацыі тав. Сьвярчкоў падаміў: Саюз дасьць магчымасьць да разьвіцьця эканамічнага збліжэньня паміж СССР, Нямеччынай і Польшчай. Не выключана магчымасьць, што і іншыя дзяржавы, з якімі маюцца грузавыя зносіны, пажадаюць далучыцца да саюзу».

ЗДАБЫЧА НАФТЫ

БАКУ, 14. У першы год нацыяналізацыі здабыча нафты на прадпрыемствах Азнафты дала ўсяго 2,5 мільёны тон. За мінулы ж апэрацыйны год здабыта нафты 6 міл. 809 тыс. тон. Прасьвідравана 255.000 мэтраў, экспартавана за граніцу 1,5 міл. тон нафты. Лік свідроў павялічыўся з 85 да 107. Экспарт нафты ў 1927-28 годзе перавысіць экспарт 1913 году ў тры з палавінай разы. На жылбудаўніцтва рабочых Азнафты на 1-га кастрычніка 1927 г. выдаткавана звыш 23 млн. руб., пабудавана і заселена 597 дамоў з 2.585 кватэрамі.

КРЫМ РЫХТУЕЦЦА ДА КУРОРТНАГА СЭЗОНУ

СІМФЭРОПАЛЬ, 14. На ўсіх курортах паўднёвага берагу ідзе пасьлязовая падрыхтоўка ...

АРЫГІНАЛЬНАЯ ДЫСКУСІЯ

Як гэта ня дзіўна, але на адным з апошніх сходаў удзельнікаў канвэнцыі загатоўшчыкаў скурсыравіны адбывалася дыскусія вакол пытаньня аб тым, што лепш—перавыкананьне пляну або невыкананьне яго. Думкі ўдзельнікаў сходу па гэтым пытаньні рэзка разышліся: прадстаўнік Наркамгандлю прабаваў давесьці, што пляны, якія выконваецца з вялікім перавыкананьнем — «маргарынавы» плян зусім перапаменшаны; загатоўшчыкі-ж, на адварот, лічаць, што чым вызначаць плян, выкананьне якога зьвязана з вялікай напружанасьцю, лепш загадзя даць невялікі плян і, такім чынам, і плян будзе выкананы, і іх, загатоўшчыкаў, лаяць ня будуць.

Наркамгандаль быў прадстаўлены адным адзіным голасам і — узяла верх, зразумела, думка аб перавагах перавыкананага пляну.

Канкрэтна спрэчка ішла аб наступным.

На скурсыравінавым рынку быў прыняты рад мерапрыемстваў, якія прывялі да значнага выцісканьня прыватных гарбарань і поўнага выганяньня прыватніка з гэтага рынку. Натуральна таму, што загатоўкі нашых плянавых загатоўшчыкаў, ажывіліся, і ў лютым ужо плян выкананы з вялікім перавыкананьнем.

Але гэты «перавыканы» плян складзен у пачатку году, калі прыватнік цалкам панаваў на рынку і забіраў львіную частку ўсёй скурсыравіны, што плянам зусім не ўлічвалася.

Усе свае няўдачы па рынку скурсыравіны загатоўшчыкі раней тлумачылі выключна роляю прыватніка і жорсткай канкурэнцыяй з яго боку.

— Вось выганеце прыватніка з рынку,- казалі загатоўшчыкі —мы не толькі гэты плян выканаем, але ў два разы больш загатовім.

Жаданьні нашых плянавых загатоўшчыкаў, нарэшце, ажыцьцёўлены, прыватнік «выгнаў», прыватныя саматужныя гарбарні зачынены, скурсыравіна, так сказаць, сам пацёк у рукі дзяржаўных і каапэрацыйных загатоўшчыкаў.

Нашы каапэратары зьмянілі гаспадарчае становішча, асабліва ў аддаленых пунктах і атрымалі магчымасьць жыць, «не ведаючы ні клопатаў, ні працы».

Навошта-ж, пытаецца, парушаць гэты спакой? Пры павялічэньні пляну, прыдзецца-ж, будзе, мець такія-сякія клопаты па яго выкананьні; ці не спакайней захаваць існуючае становішча рэчаў.

Што-ж з таго, што скурсыравіна пайшла, сама плыве ў рукі загатоўшчыкаў —не бяда. Плян будзе перавыкананы і ва ўсякім выпадку выкананы! І у тым і у іншым выпадку ніхто не будзе абвінавачваць у бязьдзейнасьці і ніхто лаяць не будзе.

Такая, як відаць, устаноўка нашых загатоўшчыкаў.

Вывад?

Няхай яго зробяць тыя, каму аб гэтым трэба ведаць.

Лар.

Я. М. Сьвярдлоў

Сёньня мінула 9 год з дня сьмерці першага старшыні ЦВК РСФСР тав. Сьвярдлова.

«Такога чалавека нам не замяніць ніколі, калі пад заменаю разумець магчымасьць знайсьці аднаго таварыша, які сумяшчае ў сабе такія здольнасьці... Тая работа, якую ён рабіў адзін, зараз будзе пад сілу толькі групам людзей, якія, ідучы па яго шляхох, будуць працягваць яго справу»...

Тав. Сьвярдлоў

Вось ацэнка вялікага знаўцы і цаніцеля людзей—Леніна, якую ён даў тав. Сьвярдлову.

Калі мы ўспомнім хоць-бы коратка жыцьцяпіс Якуба Міхайлавіча, дык пераканаемся, што Уладзімер Ільліч меў тысячу раз рацыю, так высока расцэньваючы тав. Сьвярдлова.

Нарадзіўшыся ў 1885 г. у Ніжнім-Ноўгарадзе, у сям'і рамесьніка гравёра, маленькі хлопчык Яша ў 1896 г. паступае ў гімназію.

З 16-ці год Якуб пачынае жыць самастойнай працай, а праз год, калі яму ня было яшчэ поўных 17 год, ён атрымлівае першае рэвалюцыйнае хрышчэньне—адбывае кароткатэрміновую кару ў турме за ўдзел у дэманстрацыі пад час пахаваньня аднаго мясцовага таварыша-рэвалюцыянэра.

Адразу, пасьля сваёй першай адседкі, Якуб Міхайлавіч поўнасьцю аддаецца падпольна-рэвалюцыйнай рабоце, аддаючы шмат сваіх сіл і энтузіязму рабоце ў вялізных майстэрнях Сормаўскіх заводаў. Тут ён, ня гледзячы на свой юнацкі ўзрост, хутка высоўваецца, як красамоўны прамоўца, і карыстаецца ўсеагульнымі сымпатыямі з боку шырокіх рабочых мас і з боку сваіх старэйшых партыйных таварышоў, сярод якіх былі А. І. Рыкаў, Н. А. Сямашка і інш.

Арышты час ад часу перапыняюць яго энэргічную дзейнасьць, маштаб якое ўсё больш і больш пашыраўся.

Трэба сказаць, што адседку ў

ПАРТЫЙНАЕ БУДАЎНІЦТВА

...Трэба прыняць сур'ёзныя меры да скарачэньня і спрашчэньня партыйнага апарату, таму што ён павінен быць прыкладам для ўсіх астатніх апаратаў нашай дзяржавы

(Ст. КАСІЁР—арг. справаздача ЦК XV зьезду УсеКП(б).

Аб сетцы і парадку работы гаррайкомаў партыі

(У парадку ўнясеньня прапановы)

У Менску, Віцебску і Гомелі, г. зн. у самых буйных гарадох Беларусі, ёсьць па тры райкомы партыі.

Хоць кіраўніцтва з боку райкомаў ячэйкамі зьяўляецца жывым і на запатрабаваньні ячэек яны рэагуюць своечасова, аднак, яшчэ мала ўжываецца мэтад дармовага інструктажу. У нас ёсьць зараз кадр прапагандыстых, якія вельмі добра праводзяць работу па партасьвеце і выконваюць розныя даручэньні агітацыйнага і прапагандысцкага характару, як партнагрузку. Такі-ж кадр павінен быць створаны для інструктаваньня ячэек з таварышоў партыйцаў.

Гэта, бязумоўна, патаніла-б наш партапарат і бяз усякае страты для зьместу работы дапамагло-б большаму ўцягненьню таварышоў у партыйную работу. Для палепшаньня жывой сувязі з партактывам трэба было-б перанесьці частку работы райкомаў на вячэрні час.

Але гэта ня ўсё. Перад намі, галоўным чынам, паўстае пытаньне аб мэтазгоднай перабудове сеткі гарадзкіх райкомаў. Ці можна іх узбуйніць? Па Менску, напрыклад, сярод партыйцаў ёсьць амаль аднадушная думка, што можна стварыць замест трох—**два райкомы** і гэта ані не пагоршыць якасьці работы па кіраўніцтве ячэйкамі.

А рад другіх таварышоў узьнімае пытаньне **аб магчымасьці аб'яднаньня ўсіх райкомаў гораду Менску ў адзін** і некаторыя нават ідуць далей і ўзьнімаюць пытаньне аб мэтазгоднасьці ліквідаваньня райкомаў, замяніўшы іх інструктарскімі групамі пры акруговых камітэтах. Тут ужо ня толькі пытаньне аб узбуйненьні сеткі, але і аб зьмене характару і якасьці самой работы.

Што прадстаўляе сабою зараз любы менскі райком. Ён займаецца пытаньнямі пераважна масавай і партыйна-арганізацыйнай работы. Ці мажа ён кіраваць тыпова гарадзкімі ўстановамі, як, напрыклад, Гарсаветам, ЦРК і інш.? Не, бо ўсе гэтыя ўстановы знаходзяцца пад кіраўніцтвам акругкому. Існаваньне райкомаў можна бараніць яшчэ там, дзе ёсьць закончанае тэрытарыяльнае савецкае раёнаваньне, як, напрыклад, у Маскве, Ленінградзе, Харкаве, Растове і інш. гарадох. Там райкомы кіруюць тэй часткай райсаветаў і ўстановамі, якія знаходзяцца на тэрыторыі іх гарадзкога раёну.

Такім чынам, у Менску, Віцебску і Гомелі сетка гарадзкіх райкомаў павінна быць рэарганізавана. І ў любым выпадку—ці будуць ліквідаваны ўсе райкомы з перадачай кіраўніцтва акругкомам, ці з аб'яднаньнем усіх райкомаў у адзін гарадзкі камітэт партыі—пры ўмелым і шырокім скарыстаньні дармовага інструктажу работа па кіраўніцтве парт'ячэйкамі і жыцьцём гарадзкіх устаноў ня толькі ня будзе аслаблена, але значна ўмоцніцца. Пры гэтым стварэньне аднаго гаркому значна разгрузіла-б акругкомы ад цэлага раду дробных пытаньняў гарадзкога характару і дало-б АК магчымасьць больш поўна абхапіць работу акруговага маштабу.

В. Г.

Ня колькасьцю, а якасьцю

Сярод паасобных частак партапарату ў галіне інструктажу ёсьць роўналегласьць. Акрамя інструктароў аргаддзелу акругкомаў ёсьць таксама інструктары АПА, жанаддзелу, нацбюро і г. д.

Рад працаўнікоў зусім правільна высоўваюць пытаньне аб неабходнасьці перадачы інструктаваньня ўсімі відамі партработы ў аргаддзел, дзе яна будзе аб'яднана і ўвязана. Існуючая зараз няўвязка ў інструктаваньні вымагае зьнішчэньня такіх зьявішч, калі адначасова, ці ў розную пору едуць інструктары па розных галінах работы ў адно і тое-ж самае месца адрываючы нізавых партработнікаў ад сваёй непасрэднай працы.

Яшчэ горшы малюнак раскрыецца перад намі, калі мы праверым увязку інструктажу партыйнага, савецкага, прафэсіянальнага і кааперацыйнага апаратаў.

Мы можам зазначыць на такое ненармальнае зьявішча, калі ў студзені гэтага году ў Магілеве зьехалася адразу 8 інструктароў абсьледвацеляў розных апаратаў.—з іх два інструктары ЦК і тры ЦКК РСІ. Бешанковіцкі раён, Віцебскай акругі, у 1927 годзе 13 разоў абсьледваўся, ня лічачы абсьледваньня пракурорскага, камсамольскага і спажывецкага саюзу. Пры гэтых абсьледваньнях напісана 108 аркушоў вывадаў з 1.620 пунктамі адных толькі прапаноў, пры чым 90 проц. гэтых прапаноў ня могуць быць выкананы, бо яны носяць агульны, не канкрэтны характар.

Упарадкаваць гэтую справу неабходна таксама і таму, што акрамя патаненьня і ўпарадкаваньня нашага інструктажу палегчыцца непасрэдная работа і абсьледваных устаноў.

Неабходна падтрымаць прапанову аб аб'яднаньні інструктажу і інструктарскай групе аргаддзелу акругкому. Устанавіць сыстэму ўвязкі інструктажу, плянавага абсьледваньня, зьмяншаючы іх колькасьць, прыстасоўваючы абсьледваньне да адных тэрмінаў, ствараючы аб'яднаныя групы па інструктаваньні тых ці іншых арганізацый.

О.

За ўпарадкаваньне працы ў ячэйках

Пры распрацоўцы пытаньняў рацыяналізацыі партапарату неабходна зьвярнуць самую сур'ёзную ўвагу на лепшую пастаноўку работы (рацыяналізацыю) і ў нізавой ячэйцы.

Выразна пастаўленая работа ў ячэйцы значна дапаможа радавому партыйцу глыбей абхапіць усе пытаньні нашага партыйнага жыцьця, амаль выключыць магчымасьць перагрузкі партыйца працаю.

Я хачу спыніцца на наступных момантах:

Плянавасьць у працы павінна быць заўсёды ўцэнтры ўвагі ячэйкі.

Кожная ячэйка на адзін-два месяцы распрацоўвае каляндарны плян ячэйкавай работы.

Ад складаньня агульных арыентовачных плянаў на ўвесь справаздачны пэрыяд бюро зусім можа адмовіцца. Такім агульным плянам для ячэйкі служаць тыя дырэктывы, якія былі даны на справаздачна-перавыбарчым сходзе ячэйкі, а таксама і дырэктывы, як самой ячэйкі, так і вышэйшых парторганаў, якія даюцца на працягу справаздачнай работы бюро.

У працы ячэйкі трэба канчаткова зьнішчыць пастаноўку роўналеглых дакладаў. А то вельмі часта адно і тое-ж пытаньне прапрацоўваецца і на адной з камісій ячэйкі і на бюро ячэйкі і, урэшце, на яе агульным сходзе.

За рэдкімі выключэньнямі досыць давае пытаньне прапрацаваць на адным з пасяджэньняў ці сходаў.

Пытаньне, прапрацованае на адной з камісій ячэйкі (АПА камісія і інш.), на бюро ўжо трэба прапрацоўваць ня як паасобнае пытаньне, з пастаноўкай дакладу, а як абгаварэньне вынікаў, па якіх трэба ўхваліць канкрэтную пастанову.

Пытаньні агульных сходаў, за надта рэдкімі выключэньнямі, не павінны абгаворвацца на бюро, гэтым толькі паслабляецца ініцыятыва агульных сходаў, бо звычайна на бюро прысутнічаюць таварышы, якія выказаўшыся на бюро ўжо ня будуць выступаць на сходзе.

Неабходна таксама канчаткова адмовіцца ад пастаноўкі доўгіх стамляючых дакладаў. 30-40 мінут, —вось тэрмін, на працягу якога трэба высьвятліць цэлае пытаньне.

У практыку работы ячэек калі-ні-калі трэба ўвесьці абгаварэньне пытаньняў без дакладу. Гэта робіцца так: па пэўным пытаньні падрыхтоўваецца ўся ячэйка, а на сходзе дакладчык у 5-10-мінутнай прамове робіць устаноўку пытаньня, якое абгаворваецца, а потым вядуцца спрэчкі па гэтым пытаньні. Пасьля спрэчак дакладчык у заключным слове (15-20 мінут) робіць падагульненьне ўсяго пытаньня.

Па тых пытаньнях, па якіх акрамя дакладчыка робіцца і садаклад камісіі, якая абсьледвала пэўную работу, трэба ад пастаноўкі дакладаў адмовіцца, а заслухоўваць толькі вывады камісіі. Вызначнаму-ж дакладчыку толькі пасьля вывадаў камісіі даваць першаму слова ў спрэчках.

Неабходна дабіцца большай адказнасьці з боку партыйцаў за даручаную яму работу. Часта бюро ячэйкі прыходзіцца, акрамя агульнага кіраўніцтва, фактычна, яшчэ выконваць і работу тых або іншых таварышоў, якія даручаная ім работы або зусім ня выконваюць, або выконваюць кепска.

Вось тыя пытаньні, якія я высоўваю на абгаварэньне нізавых партпрацаўнікоў.

Васільеў.

Аб працы ЦКК РСІ ў сувязі з рашэньнямі XI зьезду КП(б)Б і XV зьезду ЎсеКП(б)

(Рэзалюцыя пленуму ЦКК КП(б)Б)

1. Асноўнымі і важнейшымі практычнымі задачамі для ажыцьцяўленьня рашэньняў XI зьезду КП(б)Б і XV зьезду УсеКП(б) зьяўляецца працяг і паглыбленьне работы ЦКК НКРСІ ў напрамку:

а) барацьбы з бюракратызмам і цалавітай і бязьлітаснай крытыкі гэтых скажэньняў як у друку, так і на сходах рабочых;

б) кантролю і праверкі ажыцьцяўленьня [illegible] работы на абгаварэньне агульна-заводзкіх сходаў, адчыненых сходаў ячэек, клюбных сходаў і г. д.»

Неабходна ўстанавіць за правіла, каб, не абмяжоўваючыся інфармацыяй аб паасобных работах РСІ, да прапрацоўкі паасобных пытаньняў праграмы абсьледваньня РСІ прыцягваліся групы работнікаў данага прадпрыемства і ўстановы, актыўна ўдзельнічаючы і дапамагаючы органам РСІ.

б) для разгляду выяўленых расьсьледваньнем ненармальнасьцяй, бюракратызму, валакіты, няўважных адносін да запытаньняў працоўных, —арганізаваць разбор спраў у Бюро Скаргаў НКРСІ з удзелам абраных на агульных сходах фабрык і заводаў—рабочых засядацеляў.

Найбольш злосныя і паказальныя справы разглядаць на фабрычна-заводзкіх сходах і ў [illegible];

в) Бюро Скаргаў у сваёй рабоце па-[illegible] рактыў партыі і ўраду ссіламі рабочых, абіраемых заводзкімі сходамі і зазгляўляемых і інструктыруемых работнікамі Рабкрына» (рэз. XV зьезду).

Пленум даручае прэзыдыуму распрацаваць і аформіць праз кіруючыя савецкія органы пытаньне аб забесьпячэньні магчымасьці прыцягненьня рабочых да гэтай работы, прыкладна, дапасоўваючы гэта да ўмоў работы членаў Гарсавету.

[illegible] бочымі масамі,—узмацніць мерапрыемствы па асьвятленьні работы ў друку і ў дакладах на сходах рабочых, адчыненых на сходах, увёўшы за правіла, што ні адна работа НКРСІ не павінна пачынацца і заканчвацца без суадпаведных дакладаў на сходах і без неабходнага асьвятленьня ў друку.

9. Улічваючы, што друк, як арганізатар грамадзкага [illegible], займае знач-

Асоавіяхім і пасеўная кампанія

Слабым месцам у дзейнасьці Асоавіяхіму зьяўляецца праца на вёсцы. Аб гэтым сьведчыць невялікі процант сялян у арганізацыі Беласоавіяхіму.

Па матар'ялах абсьледваньня ЦКК КП(б)Б у арганізацыі Беласоавіяхіму налічваецца ўсяго 16,4 проц. сялян. Па асобных акругах гэты процант сялян яшчэ ніжэй.

Для вёскі...

Чым-жа тлумачыцца слабасьць арганізацыі Асоавіяхіму ў вёсцы?

Яна тлумачыцца дрэннай пастаноўкай работы Асоавіяхіму на вёсцы, адсутнасьцю практычнай работы і такіх яе форм, якія маглі-б зацікавіць шырокія колы сялянства.

Ня лішнім будзе адзначыць, што рад важных кампаній і работ, зьвязаных з узмацненьнем гаспадарчай і эканамічнай моцы нашай краіны і яе абароназдольнасьці, прайшлі міма арганізацыі Асоавіяхіму. Прыкладам гэтага можа служыць поўная бязьдзейнасьць Беласоавіяхіму ў справе распаўсюджаньня пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі, хлебазагатоўкі і г. д. Ячэйкі Асоавіяхіму на месцах у большасьці абмяжоўваюцца зборам членскіх узносаў.

Сельска-гаспадарчыя сэкцыі Асоавіяхіму не працуюць, колькасьць паказальных вучасткаў мізэрная, амаль зусім не скарыстаны спэцыяльныя с.-г. навуковыя ўстановы, да працы ня прыцягнуты аграном, сельскі настаўнік і культурны селянін-актывісты.

Пры такіх умовах ёсьць небясьпека, што пасеўная кампанія, якой уся наша савецкая грамадзкасьць удзяляе ў гэтым годзе асаблівую ўвагу, пройдзе міма арганізацыі Асоавіяхіму, як і ўсе іншыя кампаніі.

Аб тым, што ў гэтай галіне можна шмат чаго прарабіць, сьведчыць прыклад Георгіеўскай ячэйкі, Ільлінскага валсавету Асоавіяхіму. Вось што аб гэтым паведамляе «Бе-

...вам, гісторыяй рэвалюцыі, пытаннямі эканомікі і філёзофіі. Турмы былі для яго універсытэтам.

У 1911 г. Якуба Міхайлавіча высылаюць у Нарымскі край, адкуль, пасьля некалькіх няўдалых спроб, ён уцякае і ўвосень 1912 г. прыяжджае ў Пецярбург. У гэты час ён ужо чл н ЦК партыі, і на яго долю прыпадае адказная работа па кіраўніцтве бальшавіцкай часткай сацыял - дэмакратычнай фракцыі чацьвертай Дзяржаўнай Думы, а таксама кіраўніцтва цэнтральным органам партыі — «Праўдай».

Хутка царскі ўрад пранюхаў аб т. Сьвярдлове, і праз нейкі час тав. Сьвярдлоў, якога выдаў правакатар Маліноўскі, быў арыштаваны і высланы ў Сібір, дзе і прабыў да лютаўскае рэвалюцыі. Высланы ў глухую вёску за Палярным кругам, Якуб Міхайлавіч ухітрыўся і адтуль наладзіць сталую сувязь ня толькі з мясцовымі партыйнымі арганізацыямі, але і з заграніцаю.

Тав. Сьвярдлоў усё сваё жыцьцё гарэў яскравай пахоцяй, якая асьвятляла працоўным шлях да вызваленьня; ён рана згарэў — яго жыцьцё спынілася на 33-м годзе ад нараджэньня.

16-га сакавіка 1919 г. яго ня стала.

З толькі што зробленага кароткага нарысу жыцьця тав. Сьвярдлова відаць, што гэта быў чалавек буйных здольнасьцяў, выключнай энэргіі і надзвычайнай волі. Таму і ня дзіва, што іменна яго, а не каго-небудзь іншага ў трудней шую мінуту упартай грамадзянскай барацьбы партыя паставіла старшынёю ЦВК РСФСР.

За 9 год ад дня сьмерці Якуба Міхайлавіча Сьвярдлова мы прайшлі цяжкі шлях барацьбы і за гэты час дасягнулі вялізных вынікаў. За гэты час мы самым энэргічным чынам працавалі ў кіраўніцтве вялізных дасягненьняў ва усіх галінах, мы ішлі па прыкладах нашых самых адданых таварышоў, ішлі па шляху такіх таварышоў, як Уладзімер Ільліч Ленін і Якуб Міхайлавіч Сьвярдлоў. Мы выконваем іх наказы.

У нядзелю, 18-га сакавіка, а 11-й гадз. раніцы
ў ДОМЕ КУЛЬТУРЫ
АДБУДЗЕЦЦА
УРАЧЫСТАЕ ПАСЯДЖЭНЬНЕ,
прысьвечанае дню Парыскай Камуны і 5-годзьдзю МОПР'у.
Білеты для ячэек МОПР'у выдаюцца ў райкомах МОПР'у з 7 да 9 гадзін вечара з 15 да 17 сакавіка.

г) вырошчваньне ... савецкай і партыйнай дэмакратыі і ўзмацненьня вылучэнства рабочых на савецкую гаспадарчую работу;

д) „ідэйнага ўдасканальваньня па радавых членаў трацкісцкай апазіцыі з мэтай перакананьня іх пры адначасовым ачышчэньні партыі ад усіх яўна непрымірымых элемэнтаў трацкісцкай апазіцыі";

е) узмацненьня праверкі выкананьня дырэктыў партыі камуністымі, працуючымі ў дзяржаўным і грамадзкіх арганізацыях, у прыватнасьці, выкананьня дырэктыў па нацыяналізацыі.

Гэтыя асноўныя задачы, якія стаяць перад ЦКК НКРСІ, могуць быць выкананы і практычна ажыцьцёўлены толькі пры ўмове шырокага непасрэднага ўдзелу мас у рабоце органаў ЦКК НКРСІ, якія ў гэтага часу павінны ў сваёй рабоце стаць перш за ўсё арганізатарамі рабочых мас, утвараючы кадр актыўістых вакол работы ЦКК НКРСІ.

2 Адным з асноўных мерапрыемстваў барацьбы з бюракратызмам і валакітай зьяўляецца арганізацыя шырокага ўдзелу рабочых мас у барацьбе з бюракратызмам і праверцы работ дзяржаўнага і гаспадарчага апарату праз і сумесна з існуючымі арганізацыямі рабочых і сялян, як-та: прафесійнымі арганізацыямі, вытворчымі нарадамі, кантрольнымі камісіямі прадпрыемстваў, фабкомамі, мясцкомамі, эканомкамісіямі, секцыямі саветаў, дэлегацкімі сходамі работніц і сялянак і г. д. Рабкоры павінны ўцягваць рабочых ва ўсе сталыя сваёй работы, выносячы вынікі свайго

рацыяналізацыі дзяржаўнага і гаспадарчага апарату, запачаткуючы арганізацыі самімі ўстановамі рацыяналізатарскай работы, так як толькі гэта работа дасьць больш станоўчыя вынікі, калі яна будзе праводзіцца самімі ўстановамі.

Актуальнай задачай органаў ЦКК РСІ па праверцы ходу рацыяналізацыі прамысловасьці зьяўляецца — прыцягненьне і ўдзел у гэтай рабоце вытворчага активу прадпрыемстваў і рабочых мас.

Усяляк заахвочваючы лепшыя ўзоры рацыяналізатарскай работы, неабходна пераносіць іх на другія прадпрыемствы і ўстановы і ў той-жа час арганізаваць заахвочваньне грамадзкай крытыкі, выкрыцьцё ўсяго адмоўнага ў гэтай рабоце.

4. У мэтах узмацненьня барацьбы з бюракратызмам, паскарэньня расьсьледаваньня і разгляду скаргаў на зьявішчы бюракратызму і валакіты ў дзяржаўным, гаспадарчым апараце і грамадзкіх арганізацыях і на няўважлівыя і нядбайныя адносіны службовых асоб да запатрабаваньняў працоўных, а таксама ў мэтах арганізацыі ўдзелу ў расьсьледаваньні і разборы скаргаў рабочых, — рэарганізаваць работы Бюро Скаргаў НК РСІ такім чынам, каб:

в) да расьсьледаваньняў прыцягваліся масавыя рабочыя арганізацыі (камісіі ячэйкі, прафсаюзы, камсамол, секцыі саветаў, рабкоры, сялянскія камітэты ўзаемадапамогі, групы беднаты, дэлегацкія сходы работніц і сялянак, рэвізійныя камісіі);

з мэтай вывучэньня недахопаў сустрэчанай установы і намячэньня правільнай арганізацыі і работ яе;

г) аднача́сова Бюро Скаргаў павінна арганізаваць прыцягненьне ўсіх членаў ЦКК і асобных засяданьняў, шырокае асьвятленьне сваёй работы перад шырокімі рабочымі і сялянскімі масамі праз даклады на сходах і праз друк, бязьлітасна выкрываць „не гледзячы на асобы" выяўленых бюракратаў, валакітчыкаў і няўбайна адносячыхся да запатрабаваньняў працоўных;

д) для наладжваньня работ па разборы скаргаў арганізаваць у акругах пры ўпаўнаважаных НКРСІ Бюро Скаргаў, пры чым кіраўніцтва Бюро Скаргаў акругі павінна быць ускладзена на аднаго з членаў АКК, пастаянна працуючых у апараце АКК;

е) як вопыт, увесьці вылучэньне пры некаторых раённых выканаўчых камітэтах упаўнаважанага акруговага бюро Скаргаў РСІ, абіраемага раённым выканаўчым камітэтам, для прыёму скаргаў і расьсьледаваньня іх.

5. Кантроль і праверка выкананьня дырэктыў партыі і ўраду павінны быць узмоцнены, як адна з важнейшых мер, забясьпечваючая своечасовае іх выкананьне. РСІ павінна ўзяць ініцыятыву і садзейнічаць арганізацыі ў установах і прадпрыемствах самакантролю і праверкі.

Лічыць неабходным прыступіць безадкладна да сыстэматычнай праверкі выкананьня савецкімі арганізацыямі ...

... ажыцьцяўленьня гэтай задачы лічыць праводзіць і пашырэньне рабочай савецкай і партыйнай дэмакратыі, ЦКК-НКРСІ павінна паставіць сваёй задачай сыстэматычную праверку ажыцьцяўленьня, барацьбу з усімі перакрыўленьнямі, якія парушаюць дэмакратыю, і бязьлітаснае выкрыцьцё арганізацый і асоб, парушаючых яе; у прыватнасьці, неабходна весьці рашучую барацьбу з крытыкаю праз перасьледваньня за крытыку службовых асоб і работнікаў.

Аднача́сова паставіць задачай, каб пры практычных абсьледавальскіх работах улічваліся тыя рабочыя і сяляне, якія праяўляюць актыўнасьць і здольнасьць, у мэтах іх вылучэньня на пастаянную работу ў грамадзкім і савецкім апараце, а так-жа весьці бязьлітасную барацьбу і прасьледаваньне няўважлівых і бюракратычных адносін да вылучэнцаў, усімі мерамі дабіваючыся далейшых посьпехаў сапраўднага арабочаньня савецкага і гаспадарчага апарату.

7. Пленум ЦКК ухваляе перагляд прэзыдыумам плану працы ЦКК-НК РСІ БССР у напрамку суадпаведнасьці з пастановамі XV партзьезду і вядзеньнямі ЦКК-РСІ СССР, у прыватнасьці — прынятыя мерапрыемствы па зьніжэньні сабекошту будаўніцтва, пытаньняў капітальнага будаўніцтва і інш.

8. У мэтах больш шырокага асьвятленьня работ ЦКК НКРСІ перад шырокімі ра...

... у артыкулах ... мэтах пераадоленьня вопыту на іншыя органы.

10. XV зьезд УсеКП(б) абавязаў „прыняць усе меры ідэйнага ўдасканальваньня на радавых членаў трацкісцкай апазіцыі, з мэтай іх пераканаўваньня", аднак, гэтыя мерапрыемствы не асобнымі арганізацыямі КП(б)Бел. у не дастатковай меры праводзяцца.

Пленум ЦКК КП(б)Бел. абавязвае АКК і мясцовыя парт. камітэты ўзмацніць работу па ідэйным удасканальваньні і перавыхаваньні радавых членаў партыі, уцягнутых у трацкісцкую апазіцыю і толькі непапраўных элемэнтаў з іх выключаць з партыі.

11. Адным з важных пытаньняў у справе практычнага праламленьня задач, якія пастаўлены зьездамі перад органамі КК-РСІ, — зьяўляецца больш глыбокае і сур'ёзнае ўсваеньне ўсёй партарганізацыяй рашэньняў партыі ў галіне работы КК-РСІ, таму неабходна правесьці праверку практыкі метадаў вывучэньня ў ячэйках рашэньняў зьездаў, а таксама пастаноў ЦКК КП(б)Б.

12. Адзначаючы балючыя зьявішчы ў партарганізацыі рост п'янства і ўчыненьня рэлігійных абрадаў, — пленум ЦКК КП(б)Б даручае ўсім АКК весьці самую рашучую барацьбу супроць парушальнікаў членаў партыі.

... скарыстоўвалі таксама штучныя налет (з званіцы). Вынікі атрымаліся надта добрыя. Паказальны ўраджай бы́ў 5.400 ... турнэпсу з дзесяціны, супроць 1.500 пудоў, што зьбіраецца з няўгноенай зямлі.

Кампанія па вымачыні насеньня ў наваочаным поле таксама дала добрыя вынікі, дзякуючы чаму інтарэс да працы Асоавіяхіму ўзрос і аўтарытэт яго ўзмацніўся".

А што мы бачым на Беларусі. Селькор Палей, з Сьмілавіцкага раёну, паведамляе аб такім выпадку—тры паказальныя вучасткі, якія былі закладзены на раёне, не далі вынікаў. Капусту чэрві паелі, агародніна зарасла шкоднай травой.

Пасеўная кампанія не за гарамі. Праз некалькі тыдняў пачнецца сяўба. Сельска-гаспадарчай сэкцыі Беласоавіяхіму пара ўжо прачнуцца. Пара распрацаваць і паставіць перад мясцамі рад канкрэтных задач, зьвязаных з пасеўнай кампаніяй.

У першую чаргу арганізацыі Асоавіяхіму павінны павесьці барацьбу за пратручваньне насеньня, праз пратручваньне аўсу, ячменю, пшаніцы і г. д. Зараз-жа патрэбна прыступіць да прапаганды мінэральных угнаеньняў, аднача́сова вядучы агітацыю паказам, шляхам закладкі дасьледча-паказальных вучасткаў.

Аднача́сова арганізацыі Асоавіяхіму павінны распрацаваць канкрэтны плян летняй работы па правядзеньні розных досьледаў у галіне прыстасаваньня хэміі ў сельскай гаспадарцы, у галіне выпрацоўваньня і ўкараненьня мясцовых штучных угнаеньняў (торф), у галіне барацьбы са шкоднікамі поля, саду, гародаў.

Ад якасьці пастаноўкі гэтай работы залежыць аўтарытэт таварыства Асоавіяхіму ў вёсцы, магчымасьць стварэньня вакол арганізацыі Асоавіяхіму на вёсцы новага актыву і далейшая работа па падрыхтоўцы працоўных вёскі да абароны краіны.

Васьковіч.

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

ПА ТЭЛЕГРАФУ, ТЭЛЕФОНУ І ПОШТАЙ АД НАШЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ

Зацяжка з водпускам крэдытаў

СЛУЦАК. (Уласны кар.). На Случчыне праца па падрыхтоўцы да вясновай сяўбы разгортваецца як быццам шырока. Але ўжо назіраюцца зьявішчы, якія могуць значна пашкодзіць пасьпяховасьці кампаніі.

Галоўныя ўстановы, на якіх ляжыць правядзеньне кампаніі, патрабавалі крэдыт у 16.400 руб. на насеньне, машыны і інш. і 10.000 руб. для крэдытаваньня выключна тых гаспадарак, якія ня маюць рабочай жывёлы. Але да гэтага часу з боку акруговых Сельбанку і Сельсаюзу не санкцыянаваны гэтыя сумы і наогул не наступіла ніякіх указаньняў аб цьвёрдай лічбе адпусканых Слуцкаму раёну крэдытаў.

У выніку гэтага, нізавая сетка крэдытнай кааперацыі да гэтага часу ня можа скласьці сваіх канкрэтных планаў па крэдытаваньні насельніцтва насеньнем, машынамі і г. д.

Гэтае зьявішча ставіць пад пагрозу своечасовае правядзеньне пасеўкампаніі.

Ачыстка збожжа праходзіць слаба: з намечаных да ачысткі 36.000 пуд. насеньня пакуль што ачышчана толькі каля 5.000 пуд. Тлумачыцца гэта, галоўным чынам, недастатковымі ўважлівымі адносінамі да гэтай справы з боку сельсаветаў. Апошнія не праяўляюць патрэбнай ініцыятывы і не намячаюць плянаў тэй канкрэтнай працы, якую ім зараз неабходна правесьці.

Дрэнна таксама абстаіць справа з загатоўкаю патрэбнага штучнага ўгнаеньня: да гэтага часу яшчэ не завезена ў раён ніводнага віду штучнага ўгнаеньня.

Аддзяленьнем сельсаюзу заключаны дагаворы на кантрактацыю канюшыны, сэрадэлы, турнэпсу, ільну-даўгунцу. Пераважная большасьць закантрактаванае плошчы падае на калектыўныя гаспадаркі.

Я.

Пабудова 2 новых вэтлячэбніц

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). У сёлетні будаўнічы сэзон будзе пабудавана вэтэрынарная лячэбніца з агнятрывалых матар'ялаў (бэтонная) у мястэчку Бялынічах і скончана пабудовай вэтлячэбніца (драўляная) у Краснапольлі.

Дзяржстрах адпусьціў на акругу шэсьць тысяч рублёў з прызначэньнем іх на пабудову вэтлячэбніцы.

Бурны рост малочных арцеляў

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар). Два гады таму назад у акрузе існавала 17 малочных арцеляў, у мінулым годзе — 31 і сёлета — 44. Сёлета можна было-б адкрыць арцеляў нашмат больш (заявак хапае), але прыходзіцца абмежавацца толькі 13 новымі арцелямі, бо ў распараджэньні сельсаюзу ёсьць толькі два адпаведных інструктары-спэцыялісты. Выраб арцеляў па сыры павялічыцца супроць мінулага году ў $2\frac{1}{2}$ разы і дасягне 27 тысяч пудоў. Зьвернута ўвага на тое, каб павялічыць выпуск масла, якога сёлета арцелі дадуць 7 тысяч пудоў (мінулым годзе — толькі 1.200 пудоў).

К. Л.

Аб зямлі, зубных дактарох і ўласных законах

Земляўпарадкаваньне ў вёсцы зьяўляецца першачарговым пытаньнем. Але вельмі часта добраму пачынаньню беднаты аб пераходзе на шматпольле і аб правядзеньні земляўпарадкаваньня перашкаджаюць заможнікі. Аб тым, што заможнікі сарвалі земляўпарадкаваньне і што ім садзейнічаў член Мусіцкага сельсавету, Грэскага раёна (Меншчына), піша Л.

„Вёска Храпова, Мусіцкага сельсавету, адна з бяднейшых вёсак раёну. Большасьць насельніцтва пастанавіла правесьці земляўпарадкаваньне, аб чым і склалі прыгавор. Але... ня ўсё так гладка ідзе. Закруціў „духамі" член сельсавету Шастакоў Я, разам з заможнікамі. З гэтай прычыны райвыканкому і аграному не адзін раз даводзілася рабіць выезды на месца".

Аб тым, што дзеці заможнікаў маюць павагу ў Дукарскай сямігодцы (Рудзенскі, сельсавет Меншчына), піша Свой:

„Пры Дукарскай сямігодцы ёсьць інтэрнат імя 16 партызанаў. У гэтым інтэрнаце шмат зьмяшчаецца дзяцей заможнікаў у той час, як дзеці бяднейшага насельніцтва ня маюць дзе жыць".

Селькор М. Гурвіч з Якаўлевіцкага сельсавета, Капыскага раёну (Аршаншчына), піша:

„У Якаўлевіцкай спажывецкай кааперацыі працуе адзін толькі прыказчык. Працы шмат. З гэтай прычыны праўленьне кааператыву ўжо два месяцы, як эксплёатуе вартаўніка, які атрымлівае толькі 15 руб. у месяц.

— Мы яго не прымушаем (?), адказваў старшыня праўленьня".

Ня зусім добра стаіць справа з аховай здароўя ў Вузьлянскім лекпунктце (Сьмахвалавіцкі раён Меншчына), селькор П. К. піша:

„Памяшканьне лекпункту зусім малое, цёмнае і нізкае. Слаба кваліфікаваны зубны доктар, які зубоў ня лечыць, а псуе. Быў нават выпадак, калі зубны доктар ня здолеў вырваць зуба ў хворага, апошняму прышлося ехаць за 20 вёрст у раённую больніцу. Калі выяжджае фэльчар на вёску, то за візыт бярэ 3 руб. З гэтай прычыны бедната не звяртаецца за дапамогай.

Доктар нават сказаў, што ў фэльчара таксама(?) за візыт устаноўлена — тры рублі".

Аб цікавым „фокусьніку" з вёскі Кавалевічы, Сяргеевіцкага сельсавету (Меншчына) піша наш селькор Ш. такую рэч:

„У лютым месяцы ў вёсцы Кавалевічы ў школе Гучкоў наладзіў нейкія „фокусы". У часе «фокусаў» паламалі скамейкі, павыбівалі шыбы і ўкралі геаграфічную карту. На таўніца ў гэты час праводзіла гуртковыя заняткі. Гучкоў нават зьбіраўся працягнуць настаўніцу ў газэце, што яна ня прымала ў „фокусах" удзелу. Аб гэтым „фокусьніку" добра ведаў член сельсавету, але... маўчаў і ня прыняў ніякіх мер".

Аб адным бюракраце з Буда-Кашалёўскага раёну (Гомельшчына). Ланкоўскі піша:

„Старшыня райвыканкому Мароз звольніў з пасады настаўніцу сямігодкі Раўцкую не на падставе закону, а на падставе ўласных законаў".

Справа была абскарджана Раўцкай у адпаведныя ўстановы. Уся гэта справа цягнулася 16 месяцаў. А ў выніку... Мароз вымушан быў заплаціць за прагуляныя 16 месяцаў 576 руб., толькі не з сваёй кішэні, а з касы райвыканкому".

Належным установам трэба гэтым зацікавіцца.

Ул. Б.

Сел.-гасп. арцелі з чырвоных партызанаў

БАБРУЙСК. (Уласны кар.). Прэзыдыум акрвыканкому пастанавіў у вясновую пасеўную кампанію арганізаваць 1 калектыўную гаспадарку на садова-гароднай зямлі з палякоў-земляробаў.

Пастаноўлена таксама арганізаваць 2 сельска-гаспадарчыя арцелі з інвалідаў грамадзянскай вайны і чырвоных партызан.

Арганізацыя іх мяркуецца ў Рагачоўскім і Бабруйскім раёнах.

Да ўвагі рабкораў гор. Менску

У нядзелю, 18 сакавіка, а 5-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні рэд. „Зьвязда" (Савецкая, 63, 3-ці паверх) адбудуцца заняткі рабсалькораўскага гуртка.

Парадак дня: 1) Даклад т. Мітліна аб бягучых тэмах дня і 2) разбор рабкораўскіх заметак.

Просім прынесьці па адной карэспандэнцыі на тэму: „Як зьнізіць сабекошт прадукцыі на нашым прадпрыемстве".

Рабсалькораўскі аддзел.

Бязьлітасна расправіцца з усімі, хто прабуе падарваць нашае будаўніцтва

Рашуча адмяжоўваемся

Агульны сход інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў харчовае прамысловасьці разам з усебеларускім бюро інжынэрна-тэхнічнае сэкцыі саюзу харчавікоў выказвае сваё абурэньне з повазу злачынных дзеяньняў у Шахцінскім раёне Донбасу з боку асоб, якія зьяўляліся членамі ІТС. Сход заяўляе, што годнасьць члена інжынэрна-тэхнічнае сэкцыі можа насіць толькі той, хто свае сілы, веды і энэргію сумленна аддае справе гаспадарчага будаўніцтва. У нашых радох не павінна быць месца элемэнтам, якія дэзарганізуюць гаспадарку краіны. Група злачынцаў Шахцінскага раёну павінна атрымаць заслужаную кару.

Адмяжоўваючыся ад такіх дэзарганізатараў і шкоднікаў нашага будаўніцтва, мы заклікаем усіх таварышоў сумленна апраўдаць давер'е ўлады і ле надзеі, якія ўскладзены на нас, як на найбольш кваліфікаваныя сілы.

За цеснае супрацоўніцтва з усёй масай працоўных у сапраўдным ажыцьцяўленьні ўсіх сур'ёзных і цяжкіх задач, якія стаяць на шляху ўзмацненьня і росту нашае гаспадаркі ва ўсіх яе галінах.

Члены інжынэрна-тэхнічнае сэкцыі: **Марголін, Позьняк, Шопелевіч, Лабанаў, Фрыд, Плоткін, Грак, Зігель, Кушлянскі, Леман, Рамановіч, Маўшовіч, Кугель, Дабрушкін, Рубенчык, Шапіра, Васілеўскі, Вядро, Лідэрвальд, Струсямескі, Лявітан, Клячкін, Зэлікаў, Царонак, Розэнбэрг, Бацьвіньнік, Анцэлевіч, Лапідус, Іргер, Куноўскі, Іоновіч, Шац.**

Патрабуем расстрэлу контр-рэвалюцыянэраў

Заслухаўшы паведамленьне аб контр-рэвалюцыйнай змове ў Шахцінскім раёне Донбасу, у якой прымалі ўдзел некаторыя з інжынэра-тэхнічных сіл, сход рабочых Полацкага чыгуначнага вузла патрабуе ад Вярхоўнага Суду СССР пры разглядзе гэтай справы прымяніць артыкул Крым. Кодэксу, які карае такое злачынства вышэйшай мерай — расстрэлам.

Прысутныя члены інжынэрна-тэхнічнай сэкцыі Полацкага чыгуначнага вузлу зьвяртаюцца да ўсіх інжынэраў і тэхнікаў з заклікам аддаць усе свае сілы і веды на ўзмацненьне і рост гаспадаркі СССР.

Лясныя спэцыялістыя аб інжынэрах-здрадніках

Заслухаўшы даклад аб контр-рэвалюцыйнай змове ў Донбасе, мы, лесаводы, крайнім ганьбаю дзеяньні тых інжынэраў і тэхнікаў, якія займаюцца шпіяважам і эканамічнай контр-рэвалюцыяй ў Донбасе. Мы патрабуем ад рабоча сялянскага ўраду жорсткага прыгавару над здраднікамі інтарэсам працоўных, а таксама просім ужыць крокі да захаваньня нашае прамысловасьці ад гэткіх зьявішч на далейшы час.

З свайго боку, як спэцыялістыя рабочае дзяржавы, мы прыложым яшчэ больш энэргіі на пабудову сацыялізму ў нашай краіне.

Ганьбім здраднікаў

Агульны сход інжынэраў і тэхнікаў-металістых пры Беларускім Камітэце УсеСРМ, заслухаўшы інфармацыю тав. Алейнікава аб выкрытай эканамічнай контр-рэвалюцыйнай змове ў Шахцінскім раёне Донбаса, пастанавіў:

1) Мы, інжынэры і тэхнікі саюзу рабочых металістых, абураны ўчынкамі членаў інжынэрнай сэкцыі, якія праводзілі яўна контр-рэвалюцыйную работу па падрыве эканамічнай моцы вугальнай прамысловасьці, рэзка адмяжоўваемся ад іх і патрабуем ад ураду суровага пакараньня вінаватых.

2) Мы глыбока ўпэўнены, што пралетарыят сваім здаровым клясавым пачуцьцем зможа адрозьніць наймітаў буржуазіі ад сумленна працуючай масы спэцыялістых інжынэраў і тэхнікаў, якія ідуць рука аб руку з рабочаю клясаю пад кіраўніцтвам УсеКП(б).

3) Мы ўпэўнены, што ўсе сумленна мысьлячыя інжынэры і тэхнікі яшчэ больш напружаць свае сілы ў штодзённай практычнай рабоце і дапамогуць савецкай уладзе адкіліць паўта(р)эньне такіх пазорных зьявішч, якія мелі месца ў Донбасе.

Бясплянавасьць ударажае будаўніцтва

Абсьледваньне Бабруйскага камбінату

У працэсе пабудовы дрэваапрацоўчага камбінату ў Бабруйску выявілася шмат абураючых і злачынных фактаў, у выніку якіх дзяржава пацярпела вялікія страт.

Асноўныя недахопы будаўніцтва камбінату заключаюцца пераважна ў адсутнасьці плянавай дысцыпліны і вучоту фактараў, якія робяць будаўніцтва гаспадарча эфэктыўным.

Агульны кошт будаўніцтва камбінату быў па каштарысе спачатку вызначаны ў 1.200.000 руб. Гэты каштарыс быў складзены бяз дэтальнай эканамічнай прапрацоўкі пытаньня аб выдатках, неабходных для дасягненьня ў будаўніцтве гаспадарчага эфэкту. Урэшце зьявілася неабходным ужо ў працэсе самога будаўніцтва перабудаваць каштарыс і давесьці яго да 3.607.000 руб., г. зн. адразу павялічыць яго на 200 проц. Але і гэта лічба яшчэ не акрэсьлівае каштарыснага кошту будаўніцтва. У зьвязку з прадугледжаным павялічэньнем вытворчай магутнасьці электрастанцыі, кошт будаўніцтва намячаецца ўжо ў 4.400.000 руб. Трэба думаць, што фактычны кошт будаўніцтва перавысіць і гэтую лічбу. Асноваю для такога меркаваньня можа служыць той факт, што па адных толькі дзьвёх законачаных работах выявіўся перавыдатак каштарысу на 57.000 р., ня кажучы ўжо аб тым, што адсутнасьць да гэтага часу агульнага пляну будаўніцтва камбінату і як вынік гэтага — **праектаваньне паасобных частак будаўніцтва** — ня можа даць колькі-небудзь яснай асьведамленасьці аб патрэбных для сканчэньня будаўніцтва выдатках.

Пачатак будаўніцтва камбінату (восень 1926 г.) характарызуецца адсутнасьцю генэральнага пляну і дэтальна распрацаванага праекту будынку лесапільнага цэху. Гэта прыводзіла да таго, што будаўнічыя работы выконваліся аднача-сова з праектаваньнем будынкаў, з вынікаючымі адгэтуль перапрацоўкамі паасобных работ у працэсе самога будаўніцтва. Апрача таго, праекты прадстаўляліся на зацьверджаньне саюзных інстанцый у часе будаўніцтва, у выніку чаго карэктывы зацьверджваючых інстанцый не маглі выконвацца. Так, сьцены ў лесапільным цэху былі зроблены значна таўсьцейшымі супроць норм, вызначаных саюзнымі інстанцыямі і натуральна, кошт гэтых сьцен нерацыянальна павялічыўся на 5.000—6.000 руб. Наогул кажучы, такога роду факты зьяўляюцца выражэньнем вечнай не апраўдваемай тэндэнцыі кіраўнікоў будаўніцтва на лішнюю трываласьць.

Праходжаньне і залежваньне праектаў у некаторых інстанцыях затрымлівала будаўніцтва на досыць доўгі час. Надзвычайна балюча адбілася на ходзе будаўніцтва спазьненьне Лесбелу ў справе праектаваньня электрастанцыі. Аксыёмай зьяўляецца той факт, што пабудова электрастанцыі павінна адбывацца адначасова з пабудовай вытворчых цэхаў. Між тым, ня гледзячы на тое, што спачатку будаўніцтва прайшло ўжо паўтара гады і што некаторыя цэхі (лесапільны) закончаны, пабудова электрастанцыі яшчэ не распачата. Больш таго — да гэтага часу яшчэ няма праекту электрастанцыі. Такое становішча можа прывесьці да несваячасовага пуску камбінату. Прычыны такога ненармальнага становішча ляжаць ня толькі ў нявысьветленасьці пытаньня аб характары і моцнасьці электрастанцыі, але і ў тым, што Лесбел вельмі марудзіў у справе яе праектаваньня. Досыць зазначыць на тое, што першы праект сілавое станцыі, які прадугледжвае забесьпячэньне элекраэнэргіяй аднаго толькі камбінату, ляжаў у Лесбеле бяз усякага руху каля 6 месяцаў. У выніку — магчымасьць адначасовага з вытворчымі цэхамі пуску электрастанцыі трэба паставіць пад знакам сумненьня. А вынікі гэтага ня трудна прадбачыць: тут і неабходнасьць карыстаньня электраэнэргіяй гарадзкое станцыі Бабруйску, што ў значнай меры падаражае вытворчасьць, тут і неабходнасьць устаноўкі часовага катла для атрыманьня пары для тэхнічных мэтаў і г. д.

Яшчэ адзін лішні **прыклад бясплянавасьці**, якая характарызуе будаўніцтва камбінату. Плянам будаўніцтва была прадугледжана пабудова бачарнага цэху. І вось **пасьля таго, як было атрымана з заграніцы абсталяваньне для гэтага цэху коштам у 20 тысяч рублёў, выплыла наверх тэндэнцыя адмовіцца ад пабудовы бачарнага цэху з прычыны яго нерэнтабэльнасьці.**

Неабходна, між іншым, адзначыць, што з набыцьцём заграцічнага абсталяваньня Лесбел крыху наспяшыўся. Так, ня гледзячы на тое, што фанэрны цэх будзе законачан толькі ў кастрычніку бягучага году, шпаркім тэмпам выпісвалася з заграніцы абсталяваньне, якое было атрымана яшчэ вясною мінулага году. Такім чынам, гэта абсталяваньне будзе у працягу паўтара год ляжаць мёртвым капіталам.

Усе гэтыя ненармальнасьці ня толькі прыпыняюць тэмп будаўніцтва камбінату, але і падаражаюць яго кошт. Гэтаму ў некаторых выпадках дапамагае таксама ня зусім правільная палітыка Белдзяржстрою, які пры правядзеньні разрахункаў з будаўніцтвам выходзіць з нармаваных цэн на будаўнічыя матар'ялы, якія часам аказваюцца вышэй фактычнага сабекошту. Нарэшце, фактарамі, якія падаражаюць будаўніцтва камбінату, зьяўляюцца таксама высокія арганізацыйныя і накладныя выдаткі — 18,6 проц. (сюды ўжо ўваходзіць 11,2 проц., якія выплачваюцца Белдзяржстрою за выкананьне будаўнічых работ).

Усе зазначаныя дэфэкты будуць падлічаны і падсумаваны пасьля сканчэньня абсьледваньня, якое праводзіць зараз НК РСІ БССР па ўсім капітальным прамысловым будаўніцтве, для выпрацоўкі мерапрыемстваў, накіраваных да ўпарадкаваньня будаўніцтва і ўзмацненьня ў ім элемэнтаў плянавасьці.

В. Д. Адлерштэйн.

Замест 200—прадстаўлена толькі 25 праектаў

У гутарцы з нашым супрацоўнікам аб падрыхтоўцы да будаўнічага сэзону рэспубліканскі інжынэр тав. Краўзэ заявіў наступнае:

— Сур'ёзным недахопам у падрыхтоўцы да будаўнічага сэзону трэба лічыць слабое прадстаўленьне праектаў з 200 праектаў паступіла толькі 25. Прадстаўленьне … проц. Акрамя таго, частка праектаў цярпіць ад пагрэшнасьцей у процілажарных і санітарна-гігіенічных адносінах. Такія праекты нам таксама прыходзіцца пасылаць для папаўненьня.

Матар'ялы, якія падрыхтоўваюцца да будаўнічага сэзону, добрай якасьці, за выключэньнем дрэва, … сачыць за загатоўкай сухога лесу, павялічваць яго запасы і не прадаваць у сырым выдзе будаўнічым арганізацыям.

На пытаньне нашага супрацоўніка, як абстаіць справа з пабудовай універсытэцкага гарадку, тав. Краўзэ адказаў:

Заводзкія „дробязі“

„Вінаваты самі рабочыя“

Звычайна за дрэнную ахову працы абвінавачваюць адміністрацыю. У Гомелі наадварот. Там у гэтым абвінавачваюць рабочых.

На заводзе № 4 ёсьць дзьве аптэчкі: адна знаходзіцца ў канторы, другая ў цэху; і, як правіла, тая аптэчка, якая знаходзіцца ў цэху, заўсёды без мэдыкамэнтаў.

У выпадку параненьня рабочаму прыходзіцца бегаць у кантору. Замест таго, каб зьнішчыць гэты недахоп, каб патрабаваць ад адміністрацыі папаўненьня пэхавай аптэчкі мэдыкамэнтамі, заўком шукае вінаватых сярод рабочых і кажа: калі-б рабочыя адносіліся больш уважліва да мэдыкамэнтаў, дык і ў аптэчцы іх было-б заўсёды да волі.

Калі ў прафпрацаўнікоў такі пункт погляду на становішча аховы працы, дык няма нічога дзіўнога, калі ва ўсіх галінах аховы працы ёсьць шмат недахопаў.

У стружачным аддзяленьні заводу № 4 няма вэнтыляцыі, ня гледзячы на тое, што аддзяленьне гэта нядаўна пабудавана. Няма вэнтыляцыі і на цьвіковым заводзе, і ва многіх аддзяленьнях фабрыкі «Вэзувій». Вокны качагаркі заводу № 4 пабіты, у канцарэзцы заводу «Сацыялізм» правейвае.

На Добрускай фабрыцы становішча аховы працы вельмі дрэннае. Не захоўваюцца самыя элемэнтарныя запатрабаваньні.

Не на ўсіх прадпрыемствах пабудаваны буфэты («Вэзувій», завод № 4), дзе рабочыя маглі-б купіць прадукты па даступных цэнах. На **заводзе імя Томскага** абеды, па заяве рабочых, нясмачныя і адпастайныя. Шмат часу прыходзіцца траціць на атрыманьне абедаў.

Адміністратары нават ня думаюць аб тым, каб забясьпечыць прадпрыемствы плякатамі па тэхніцы бясьпечнасьці, а прафработнікі не клапоцяцца аб тым, каб правесьці некалькі гутарак і лекцый па санітарыі і гігіене.

Але што з іх патрабаваць, калі ва ўсім вінаваты самі рабочыя. Ня хочуць, каб іх працу ахоўвалі.

Д-аў.

„Рэжымяць“ на рабочых
(Шпалерная фабрыка, Менск)

Адміністрацыя нашай фабрыкі пачала праводзіць такі рэжым эканоміі, што некаторым рабочым нават горача стала. Вось прыклады:

Штатны сталяр тав. Праклад атрымліваў зарплату па 10 разрадзе і работы яму заўсёды хапала.

У кастрычніку мінулага году адміністрацыя ў мэтах «рэжыму» парашыла скараціць тав. Праклада. Ён падаў заяву ў РКК з просьбай даць яму якую небудзь работу, бо ён павінен пагасіць запазычанасьць канторы фабрыкі. Адміністрацыя на гэта згадзілася. Яго патрымалі каля двух тыдняў на розных працах, а потым зноў паставілі на сталярную работу, але ўжо па 8-м разрадзе. У РКК ня прышлі да згоды па гэтым пытаньні, канфлікт перадалы ў інспэкцыю працы.

Бандэрольшчыца тав. Барабіна кожны дзень ідзе з работы на час раней належнага тэрміну, бо яна корміць дзіця. Адміністрацыя не ставіць на яе месца другую бандэрольшчыцу — эканоміць на адной галізіне.

Запас неабандэраляванага тавару Барабіна кладзе на вакно. Аднойчы гэты тавар праляжаў на віне адміністрацыі на вакне некалькі дзён і папсаваўся — атрымаўся брак. Камісія ўстанавіла колькасьць браку, і адміністрацыя вылічыла з пэнсіі тав. Барабінай 5 р. 70 к. за папсаваны тавар. Бандэрольшчыца падала заяву ў РКК, там да згоды ня прышлі і перадалі канфлікт у інспэкцыю. Нядаўна інспэкцыя вырашыла абодвы канфлікты ў карысьць рабочых.

Праводзячы рэжым эканоміі за лік рабочых, адміністрацыя не зьвяртае ўвагі на некаторыя моманты, якія дазолі балюча адбіваюцца на рэжыме эканоміі. Некалькі раз у год купляюць у нас драўлянае начыньне.

Начыньнем забясьпечваюць фабрыку мясцовыя саматужнікі. Адміністрацыя не зварачае ўвагі на якасьць начыньня, якое праз кароткі час робіцца нягодным. Аналёгічнае зьявішча і з ролікамі. Адміністрацыя прымае ролікі (яны служаць для наматваньня шпалераў з апаратаў) з сырога дрэва і калі яны праз 5—7 дзён высыхаюць, прыходзіцца кідаць іх у топкі.

Будучы рабкор.

Хто ратуе ад холаду і дыму

У мінулым годзе Барысаўскі цэрабкоп пабудаваў новую пякарню, перавёў старую пякарню з сутарэньня ў вялікае, сьветлае, чыстае памяшканьне.

… рублёў). Але нам. старшыні цэрабкопу тав. Рэзэ спакойна адказвае: хто будаваў пякарню, няхай і рамантуе; я не хачу адказваць, няма сродкаў для рамонту.

Вёска

Уже вясна на двары, а сяляне Каніцкага і Крапівескага сельсавету Магілеўшчына) і не думаюць аб ачыстцы насеньня. Трыер сельска-гаспадарчай школы паляводзтва іржавее пад павецьцю.

Чым жа гэта тлумачыцца? Гэта тлумачыцца тым, што аграномы, сел. гас. школы і вясковы актыў нічога не гавораць сялянам аб карысьці ачысткі збожжа, аб яе ўплыве на ураджай. Між тым у нашых сялян яшчэ моцна трымаецца папоўская прыказка, што «калі бог ня дасьць, дык і добрае насеньне не паможа».

Гэта галоўная прычына, чаму сяляне ня чысьцяць насеньня. Як вынік гэтага, усё поле пакрыта сьвірэпкай, і сялянам не прыходзіць у галаву, што ўсё гэта залежыць ад насеньня.

Вось, пакуль яшчэ ня позна, мясцовыя органы павінны зьвярнуць на гэта балючае пытаньне ўвагу і больш рашуча ўзяцца за правядзеньне збожжаачышчальнай кампаніі.

А Каніцкай сель.-гас. школе паляводзтва і вясковаму актыву сорамна так драмаць!

Селянін Г. Цьвіркун.

СЕЛЬКОРЫ ПІШУЦЬ:

— АДАБРАНА 13 САМАГОННЫХ АПАРАТАЎ ПА БАРЫСАЎСКІМ РАЁНЕ за тэрмін з 1-га лютага па 1-га сакавіка. Заведзены 43 справы. Барацьба з самагонкай набывае шырокі разьмер.

А. Станкевіч.

— 2.790 СПРАЎ ПАСТУПІЛА ЗА 1927 ГОД У НАРСУД 9-га ВУЧАСТКУ Аршанскае акругі, з якіх: грамадзянскіх 1.583 і крымінальных—1.207.

За мінулы год было наладжана 8 выездаў у вёску, дзе разгледжаны 74 справы.

Зак.

— ДВА ТЫДНІ НЕ ПРАЦУЕ КАРАЛІШЧАВІЦКАЯ ШКОЛА. (Самахваловіцкі раён Меншчыны) з-за адсутнасьці дроў. Бацькі вучняў згодны прывезьці дровы, але іх не адпускаюць. Сельсавет гэтым зусім не цікавіцца.

Кручок.

— БЯЗ ДРОЎ СЯДЗЯЦЬ СЯЛЯНЕ КАРАЛІШЧАВІЦКАГА СЕЛЬСАВЕТУ (Самахваловіцкі раён). За грошы і то няма дзе купіць дроў. Сяляне прымушаны самавольна сячы лес. Хто зьверне на гэта ўвагу.

І. К.

цэверды бюджэт для некаторых установ. Прадстаўленыя нам праекты таксама вельмі часта невыстарчальна прапрацаваны і нам прыходзіцца варочаць іх для пераапрацоўкі. Невыстарчальна прапрацаваных праектаў бывае да 15

і г. д. У мінулым годзе ў пабудаваных дамох Белжылсаюзу з прычыны сырасьці дрэва завёўся грыбок, які з труднасьцю ўдалося ліквідаваць. Эканомнарада ў барацьбе з грыбком прыняла рад пастаноў, якія прапануюць ВСНГ і трэстам

прадстаўлены і потым трэба будзе іх прагледзець вельмі пасьпяхова. Матар'ялы для пабудовы гаражу загата ляюцца, але праект не прадстаўлены і гэта можа выклікаць заміну ў будаўнічай рабоце гаражу.

НІЧОГА!

ВІЦЕБСК. (Уласны кар.). Усе даныя кажуць за тое, што промахі і памылкі, якія былі дапушчаны намі ў мінулым будаўнічым сэзоне, ня мінаюць нас і сёлета. Так, напрыклад, на пастаўлены рад пытаньняў: ці гатова Віцебская акруга да надыходзячай пабудовы, ці забясьпечана рабочай сілай, патрэбным матар'ялам, ці прымаюцца будуючымі арганізацыямі неабходныя меры да своечасовага адкрыцьця сэзону,—старшыня акраддзяленьня саюзу будаўнікоў, тав. Ваданосаў адказаў адным словам:

— Нічога.

На самай справе: у Віцебску чакаюцца такія буйныя работы, як пабудова новай фабрыкі Швэйтрэсту, клюбу мэталістых і рад іншых буйных і больш дробных работ. Але і да гэтага часу саюзу не ўдаецца дабіцца патрэбных, патрэбных яму вестак аб плянах, аб часе пачатку работ і размерах будаўніцтва, аб патрэбнай колькасьці рабочай сілы і інш. Не адведзены яшчэ вучасткі пад новыя пабудовы, не загатоўлен будаўнічы матар'ял, невядома якім чынам будзе праводзіцца тая ці іншая праца.

У працягу апошніх паўтара-двух месяцаў віцебская біржа працы тры разы прабавала склікаць нараду гаспадарнікаў і кіраўнікоў будаўнічых арганізацый з мэтаю высьвятліць лік рабочых, якія патрэбны будуць у надыходзячым будаўнічым сэзоне. Гаспадарнікі на нараду не зьявіліся. Біржа працы заявак на рабочых да гэтага часу не атрымала.

У Віцебскай акрузе, як мяркуецца, будзе адчувацца недахват кваліфікаванай рабочай сілы, асабліва каменшчыкаў і цесьляроў. З прычыны такога становішча ня трудна сабе прадставіць: пасьпешнасьць у прапрацоўцы праектаў пацягне за сабой рад памылак і адгэтуль рад пераправак. Несвоечасовая дастаўка матар'ялу створыць нездаровую канкурэнцыю паміж асобнымі гаспадарнікамі, прымусіць іх зьвярнуцца да прыватніка. Усе гэтыя прычыны, разам узятыя, безумоўна выклікаюць спазьненьне пачатку сэзону і адаб'юцца на кошце будаўніцтва.

Я.

ліся. Напаўа пабудаваная печ нікуда ня вартая. Няма цягі, рабочыя задыхаюцца ад дыму. Яны больш падобны на качагараў, чым на пекараў. Не адзін раз заўком узьнімаў пытаньне аб рамонце коміну (яго можна справіць за 500

якасьць зьнізілася напалову.

Прыходзіцца адкрываць дзьверы, каб пазбавіцца ад дыму, а пры адкрытых дзьвярах нельга працаваць—холад гуляе па пякарні. Хто ратуе рабочых ад немагчымых умоў працы?

С.

Дзе мазгі ў адміністрацыі?

(Эльвод, Менск)

Яшчэ ўлетку было зроблена жалезнае кола, абхватам у 4 мэтры, для артэзіянскай студні.

Кола гэта было пастаўлена так, што канцы яго ўпіраліся ў вузкакалейку. Калі праходзіў цягнік, дык вагоны чапляліся за канцы кола.

Стары машыністы пра гэта ведаў і калі раніў манэўры, дык ён і поса ня высоўваў з цягніка.

Нядаўна быў прыняты на пасаду новы машыністы тав. Пусаль, які ў часе першага ж выезду «папаладаваўся» з колам і ляжыць цяпер у больніцы з пабітым тварам і галавой. Дзе былі мазгі адміністрацыі, калі яна клала гэта кола так блізка каля рэек? За недбайнасьць адміністрацыі прыходзіцца расплачвацца рабочым.

Рабочы.

Сочым, браткі, сочым!

(Лесазавод імя Розы Люксэмбург, Нова-Барысаў)

Запытайцеся ў камісіі па ахове працы—што яна робіць. Яна напэўна скажа—сочым за аховай. А як яна сочыць—гэта добра ведама ўсяму калектыву.

Няма ўмывальнікаў—прыходзіцца абедаць, не памыўшы рук. У баках, дзе знаходзіцца вада для піцьця, бруд. Абедаць прыходзіцца ў майстэрні, прадукты кладуць тут-жа на варштат. Колькі разоў гаварылі аб шаляніцы гарачай гарбаты, але і яе няма. Вучні скарыстоўваюцца на чорнай працы. А камісія толькі «сочыць».

Зорхі.

ЗАБЯСЬПЕЧЫМ ШКОЛАЙ ДЗЯЦЕЙ БАТРАКОЎ І БЕДНАТЫ

„Дамагчыся значнага павялічэньня абхопу школай (усіх ступеняй) дзяцей сельска-гаспадарчых рабочых, батракоў і беднаты, для чаго неабходна стварэньне асобнага школьнага фонду дапамогі дзецям беднаты".

(З пастановы 15 зьезду ЎсеКП(б).

Пастанова XV зьезду дае вельмі выразную і катэгарычную ўстаноўку ў пытаньні аб абхопе дзяцей беднаты і батракоў вясковымі школамі. Не менш катэгарычныя дырэктывы па гэтым пытаньні даны і XI зьездам КП(б)Б. Асноўная задача зараз заключаецца ў тым, каб заўчасна да пачатку будучага навучальнага году распрацаваць і правесьці рад такіх мерапрыемстваў, якія забясьпечылі-б сапраўднае правядзеньне ў жыцьцё гэтых пастаноў.

Абсьледваньне, якое праводзіцца зараз аддзелам па рабоце ў вёсцы ЦК КП(б)Б, з большай настойлівасьцю дыктуе неабходнасьць зараз-жа заняцца сур'ёзным вырашэньнем гэтага пытаньня.

Перш за ўсё ўстаноўлена, што ў нас нідзе няма падліку абхопу вясковай школай дзяцей розных сацыяльных груп сялянства. Мы можам знайсьці ў розных установах весткі аб ліку ўсіх дзяцей школьнага ўзросту ў пэўным раёне або акрузе, а таксама аб процэнце абхопу ўсіх дзяцей існуючымі школамі. Але калі пацікавіцца такім пытаньнем: які процант абхопу школай дзяцей батракоў, беднаты, серадзякоў і кулакоў—дык, апрача агульных меркаваньняў і здагадак, па гэтым пытаньні нічога атрымаць нельга. Само сабою зразумела, што гэта—буйны недахват, які перашкаджае ўжыць што-небудзь практычнае ў гэтай справе. Зразумела таксама, што гэты недахват трэба ў бліжэйшы-ж час выправіць, вызначыўшы дакладны падлік абхопу школай дзяцей розных сацыяльных груп, а таксама падлік дзяцей школьнага ўзросту кожнай групы. Неабходна, апрача таго, удакладніць форму падліку вучняў сельскіх школ.

Абсьледваньне чатырох школ па Віцебскай акрузе паказала, што наведваньне школ дзецьмі беднаты значна ніжэй наведваньня дзяцей іншых сацыяльных груп. Як правіла, дзеці беднаты пачынаюць наведваць сельскую школу значна пазьней пачатку навучальнага году. Так, напрыклад, у Пагошчанскай сельскай школе, Высачанскага раёну, першую групу наведвала ў верасьні двое дзяцей беднаты, у кастрычніку—18, у лістападзе—34. Другую групу тэй-жа школы наведвала: у верасьні—2, у кастрычніку—7. Такое становішча характэрна ня толькі для Пагошчанскай школы.

З другога боку, як агульнае зьявішча адзначаецца, што адсеў дзяцей з сельскае школы па працягу ўсяго навучальнага году, асабліва ў другой яго палове, адбываецца, галоўным чынам, за лік дзяцей беднаты. Так, напрыклад, у Лобжанскай школе, Сіроцінскага раёну, у нулявой групе з пачатку навучальнага году адсеў складае 13 чалавек. Усе яны—дзеці беднаты. Адсеў з першай групы гэтай школы складае 4 чал., з іх 3—дзеці беднаты. Адсеў з другой групы складае 4, усе яны—дзеці беднаты. Адсеў з трэцяе групы складае 8, з іх 4 дзяцей беднаты.

У Пагошчанскай школе—такое-ж зьявішча. Адсеў з першай групы складае 6 чалавек, з іх 5 дзяцей беднаты, адсеў з 4 групы складае 4 чал., усе яны—дзеці беднаты.

У Шумілінскай сямігодцы адсеў з першай групы складае 10 чал., з іх 7 дзяцей беднаты і г. д.

Устанавіць дакладныя прычыны адсеву дзяцей усіх сацыяльных груп пры сучаснай сыстэме падліку нельга. Аднак, у адносінах адсеву дзяцей беднаты можна лічыць выяўленым, што галоўнай прычынай тут зьяўляецца адсутнасьць вопраткі, абутку, наём у пастухі і г. д.

Калі, такім чынам, узгадняць позьні пачатак наведваньня школы дзецьмі беднаты і параўнаўча вялікі іх адсеў, асабліва на працягу другой паловы навучальнага году, дык атрымаецца вельмі няпрывабны малюнак стану вучобы дзяцей беднаты і батрацтва.

Нездавальняючае наведваньне школ, а таксама некаторыя іншыя прычыны, натуральна, адбіваюцца на пасьпяховасьці дзяцей беднаты і батрацтва. У школах прымітыўках пасьпяховасьць дзяцей беднаты, як правіла, ніжэйшая за пасьпяховасьць дзяцей іншых сацыяльных катэгорый. Так, напрыклад, у першай групе Шумілінскай школы непасьпяваючых вясковых вучняў 7, усе яны—дзеці беднаты. У другой групе непасьпяваючых 4—усе дзеці беднаты. У 4-й групе такіх 6, з іх 3 дзяцей беднаты.

У Пагошчанскай школе ў першай групе непасьпяваючых 10, з іх—8 дзяцей беднаты. У другой групе непасьпяваючых 7, з іх 4 дзяцей беднаты. У трэцяй групе—7, з іх 6 дзяцей беднаты. У 4-й групе—9, з іх 5 дзяцей беднаты.

Але калі лік дзяцей, якія навучаюцца ў сельскіх школах-прымітыўках, параўнаўча яшчэ досыць вялікі, дык за тое лік і процант дзяцей беднаты і батрацтва ў другім канцэнтры сямігодак зусім мізэрны. Гэта асабліва адносіцца да апошніх груп сямігодак, там дзяцей беднаты і батракоў, літаральна, можна пералічыць на пальцах.

Такое становішча стане зусім зразумелым, калі ўлічыць адсеў, які адбываецца на працягу ўсяго курсу навучаньня ў сямігодцы, а таксама немагчымасьць матар'яльнага забясьпечаньня сваіх дзяцей беднатою. Вялікае падтрыманьне ў гэтых адносінах дзецям беднаты могуць аказаць інтэрнаты пры сямігодках. Але да самага апошняга часу лік гэтых інтэрнатаў застаецца надта мізэрным. Так, напрыклад, з трох абсьледваных сямігодак Віцебскае акругі інтэрнат ёсьць толькі пры адной Лабжанскай сямігодцы. Гэты інтэрнат зьмяшчае 40 чалавек, з якіх пераважаючая большасьць—дзеці беднаты. Няма чаго гаварыць аб тым, што інтэрнат гэты прадстаўляе сабою толькі памяшканьне для вучняў без якіх-бы та ні было іншых матар'яльных выгад.

Як правіла, дзеці беднаты ў другім канцэнтры сямігодак зусім не забясьпечваюцца ніякімі прыладамі і падручнікамі. У гэтых адносінах другі канцэнтр пастаўлены ў значна горшыя ўмовы ў параўнаньні з першым. Хоць і ў першым канцэнтры ў пытаньні забесьпячэньня падручнікамі і прыладамі не даецца перавага для дзяцей беднаты і батракоў. Дзеці беднаты і батракоў у школах-прымітыўках і ў першым канцэнтры сямігодак падручнікамі і прыладамі, як правіла, забясьпечваюцца ў роўнай меры з дзецьмі іншых сацыяльных катэгорый, у некаторых выпадках (Пагошчынская школа) забесьпячэньне дзяцей беднаты нават ніжэйшае за забясьпечваньне іншых сацыяльных катэгорый.

Адсутнасьць матар'яльнай дапамогі дзецям беднаты ў другіх канцэнтрах сямігодак і, зьвязаны з гэтым, надта абмежаваны лік дзяцей беднаты і батракоў у апошніх групах сямігодак, натуральна, прыводзіць да таго, што сярод канчаючых сямігодкі амаль зусім адсутны дзеці беднаты і батракоў. Так, напрыклад, у 1926-27 годзе скончыла Шумілінскую сямігодку 26 вучняў, у тым ліку ёсьць 10 дзяцей гандляроў, але ніводнага бедняка і батрака. У Высачанскай сямігодцы ў 1926-27 годзе скончыла 19 чалавек, з іх 5 дзяцей беднаты і г. д.

Такое становішча з абхопам дзяцей беднаты і батракоў сельскаю школаю і сямігодкаю прымушае ўжо зараз сур'ёзна заняцца распрацоўкай раду мерапрыемстваў для карэннага паляпшэньня гэтае справы з пачатку будучага навучальнага году. У бягучым годзе, ня гледзячы на пастанову ЦК КП(б)Б аб арганізацыі школьных фондаў дапамогі дзецям беднаты і батракоў, а таксама ня гледзячы на тое, што такія фонды былі прадугледжаны мясцовым бюджэтам, яны фактычна ня створаны. І наогул, у вёсцы да апошняга часу амаль ніхто не займаўся пытаньнем павялічэньня абхопу дзяцей беднаты і батракоў школаю. Вакол гэтага пытаньня ня створана грамадзкая думка ў вёсцы. Ініцыятыва і самадзейнасьць насельніцтва да гэтай справы ня прыцягваюцца. Між тым пры праяўленьні належнай ініцыятывы і энэргіі ў гэтай справе можна было-б многага дасягнуць.

Аддзел па працы ў вёсцы ЦК КП(б)Б у цяперашні момант распрацоўвае гэтае пытаньне. У бліжэйшы час яно будзе абгаворвацца ў бюро ЦК КП(б)Б. Само сабою зразумела, што пастанову ЦК па гэтым пытаньні трэба будзе зараз-жа пачаць праводзіць у жыцьцё. Але, не чакаючы гэтай пастановы, мясцовыя партыйныя і камсамольскія арганізацыі павінны ўжо зараз разгарнуць работы для забесьпячэньня большага абхопу дзяцей беднаты і батракоў школаю з пачатку будучага навучальнага году. Мы, у прыватнасьці, зазначым на дзьве задачы, якія ўжо зараз практычна можна паставіць і ажыцьцявіць у вясковых райкомах і ячэйках. Першая—гэта аб утрыманьні да канца бягучага навучальнага году дзяцей беднаты і батракоў у школах і асабліва ў прымітыўках. Гэта вялікая і цяжкая задача. Але ее трэба паставіць і як-бы там ні было ажыцьцявіць. І партыйныя, і камсамольскія ячэйкі, і настаўнікі павінны гэтым пытаньнем зараз-жа заняцца. Аб гэтым трэба будзе пагаварыць і на сходах бацькоў і ў сельсавеце, і на партыйных і камсамольскіх сходах, і ў індывідуальных гутарках. Трэба мабілізаваць вакол гэтага пытаньня шырокую грамадзкую думку вёскі, трэба дабіцца, каб у бягучым жа годзе быў дасягнуты пералом у гэтых адносінах.

Другая задача—гэта аб скарыстаньні кампаніі па самаабкладаньні, якая зараз праводзіцца, для стварэньня і ўмацненьня школьных фондаў дапамогі дзецям беднаты. Фонды, якія вылучаюцца дзяржавай для гэтай мэты, як-бы яны вялікі ня былі, ня ў стане будуць аказаць істотнай матар'яльнай дапамогі ўсім дзецям беднаты і батракоў. Калі нават фонды ў будучым годзе будуць значна большыя за фонды бягучага году, дык і тады гэта мэта ня будзе дасягнута. Тут патрэбна масавае ўцягненьне сялянства, разьвіцьцё шырокай самадзейнасьці і ініцыятывы, стварэньне грамадзкае думкі і спачуваючых адносін з боку шырокіх пластоў насельніцтва. Пры ўхвале пастаноў аб парадку скарыстаньня сродкаў па самаабкладаньні неабходна абавязкова падлічыць выдаткі на арганізацыю і ўтрыманьне інтэрнатаў, на забесьпячэньне дзяцей беднаты падручнікамі і прыладамі і на іншыя патрэбы. Гэта ў значнай меры палегчыць дзяржаве справу дапамогі дзецям беднаты і батракоў. Гэта дапаможа выканаць дырэктывы па гэтым пытаньні 15-га зьезду ЎсеКП(б) і 11-га зьезду КП(б)Б.

З. Хацімскі.

МЕНСК

Падрыхтоўка да тарфянога сэзону ў БССР

Мяркуецца здабыць два мільёны пудоў торфу

Белторфтрэст узмоцнена рыхтуецца да першага тарфянога сэзону.

На торфараспрацоўках «Дымоўшчына», Віцебскай акругі, устаноўляюцца новыя машыны і будуюцца новыя будынкі. Здабываньне торфу будзе павялічана на 100 проц. Усяго мяркуецца здабыць 900.000 пуд. торфу. Арганізуецца 9 арцеляй рабочых тарфянікаў.

Вялікая праца праводзіцца ў Барысаўскім раёне і Бабруйскай акрузе.

У Барысаўскім раёне адведзена для распрацовак 345 гектараў. Заключан дагавор з Бабруйскім акр а на адвод 248 гектараў тарфяных балот. Абсьледуецца тарфяны масыў каля Менску.

На месцах работ устаноўлены атрыманыя з-за граніцы 5 лёкамабіляў. Абсталёўваюцца новыя майстэрні. У цяперашні момант у Барысаўскім раёне на будаўнічых работах на пабудове рабочага пасёлку працуе 150 чалавек. 1-га мая ўвесь пасёлак будзе закончан.

Такі-ж пасёлак будуецца у Бабруйскім раёне. Лясны матар'ял ужо вывезен да месца работ.

Частка кваліфікаваных тарфянікаў навярбована ў Разанскай губ. Адначасова пачалася арганізацыя арцеляй з мясцовых рабочых. У Віцебскай акрузе з 9 арцеляй 4 будуць з мясцовых рабочых. У Барысаве 50 мясцовых рабочых заняты на асушыцельных работах.

Белторф вядзе перамовы з радам прамысловых прадпрыемстваў на рэалізацыю тарфяное прадукцыі.

Усяго ў гэтым годзе на тарфяных распрацоўках Белторфу будзе працаваць да 800 рабочых. Мяркуецца здабыць 2 мільёны пудоў торфу.

У Савеце Народных Камісараў

(Пасяджэньне 14-га сакавіка 1928 г.)

Заахвочваньне кватэрнага будаўніцтва

СНК прыняў праект пастановы ЦВК і СНК БССР, паводле якое ўласьнікі жылых будынкаў маюць права дабудоўваць і перабудоўваць на праве ўласнасьці належачыя ім будынкі без заключэньня дагавароў аб забудоўцы. Калі дзялянка, якая абслугоўвае домаўладаньне, перавышае ўстаноўленую норму не менш, як на 50 проц., і калі лішак можа мець паасобны праезд на вуліцу, то орган мясцовай гаспадаркі савету мае права перадаць лішак зямлі пад забудоўку таму самаму ўласьніку, або іншым асобам на падставе грамадзянскага кодэксу БССР. Калі дзялянка, якая абслугоўвае домаўладаньне, менш за зазначаную норму, або калі лішак ня можа мець паасобнага праезду на вуліцу, то ўласьнік жылога будынку мае права будаваць на гэтай дзялянцы новыя жылыя і гаспадарча-зьвязаныя з імі нежылыя будынкі (склепы і г. д.).

Ільготы, якія дадзены забудоўшчыкам і іх кватэранаймальнікам на падставе законаў СССР і БССР, пашыраюцца таксама і на ўласьнікаў набудаваных, перабудаваных і новых будынкаў і іх кватэранаймальнікаў, пры гэтым, калі размер дабудаванае і перабудаванае жылое плошчы складае не менш за 50 проц. ранейшай жылой плошчы, то ільготы пашыраюцца на ўсё домаўладаньне.

тагага прызначэньня пасыкі і характару не размяшчэньня.

Мерапрыемствы да паляпшэньня грамадзкага харчаваньня

СНК прызнаў, што асноўны напрамак грамадзкага харчаваньня павінен ісьці па лініі абслугоўваньня фабрычна-заводзкіх рабочых, сэзонных і будаўнічых рабочых, пралетарскага студэнцтва, рабочай і вучнёўскай моладзі, грамадзянскіх і вайсковых служачых, а таксама па лініі пашырэньня водпуску абедаў на дом. Сетка сталовак павінна пашырацца за лік іх узбуйненьня і рэарганізацыі ў цэнтральныя кухні-сталоўкі, з развозкай абедаў у тэрмасах па прадпрыемствы, на месцы згуртаваньня будаўнічых рабочых і па школах.

Для ўзмацненьня фінансавага становішча грамадзкага харчаваньня прызнана патрэбным павялічыць фонд Белрабсэкцыі да 100 тыс. руб.

Акрвыканкому і Белжылсаюзу запрапанавана даваць пераважна рабочай кааперацыі прыстасаваныя для сталовых і буфэтаў памяшканьні. З мэтаю падрыхтоўкі кваліфікаванага кадру працаўнікоў сталовак прызнана патрэбным захаваць існуючыя курсы кулінараў. ЦК Асьветы разам з Белрабсэкцыяй запрапанавана абмеркаваць пытаньне аб рэарганізацыі гэтых курсаў у сталую школу, з уключэньнем яе ў сетку прафшкол в

Землеўпарадкаваньне 500 яўрэйскіх сем'яў

У гэтым годзе на Беларусі намячаецца перадача для землеўпарадкаваньня працоўных яўрэяў 1.600 гектараў удобнай зямлі пры мястэчках.

Адначасова мяркуецца гаспадарча землеўпарадкаваць 1.000 гектараў з былых лясных плошчаў, якія былі абмежаваны ў мінулым годзе, і дадаткова перадаць пад яўрэйскае землеўпарадкаваньне яшчэ 3.000 гектараў былых лясных плошчаў.

Плянам прадугледжваецца таксама адмежаваньне 11 тыс. гектараў балотнай зямлі, якія былі выяўлены экспэдыцыямі ў мінулым годзе. Апрача таго, мяркуецца вылічыць яшчэ 30.000 гектараў забалочанай зямлі для калёнізацыі яўрэйскага насельніцтва.

Ажыцьцяўленьне намечаных мерапрыемстваў дасьць магчымасьць у гэтым-жа годзе зямлеўпарадкаваць да 500 яўрэйскіх сем'яў.

Наркамзем адпускае на гэту мэту каля 85 тыс. руб.

Рэарганізацыя Прамбанку

Беларуская кантора Прамбанку рэарганізуецца ў банк доўгатэрміновага крэдытаваньня. Банк будзе займацца выключна доўгатэрміновым крэдытаваньнем беларускай прамысловасьці. Кароткатэрміновыя апарацыі перадаюцца Дзяржбанку. 7-га сакавіка ў банку зьліквідаваны пасыўныя апарацыі (бягучыя рахункі, пераводы, інкасо).

У сувязі з рэарганізацыяй Прамбанку, штаты яго значна скарачаюцца. Вядуцца перамовы аб пераводзе часткі працаўнікоў на работу ў беларускую кантору Дзяржбанку.

Курсы тэхнікаў-будаўнікоў

Міжсэкцыйнае бюро інжынэраў і тэхнікаў арганізуе ў Менску вячэрнія курсы для тэхнікаў-будаўнікоў на 30-40 чалавек. Мэта курсаў даць тэхнікам-будаўнікам, якія ня маюць закончанай тэхнічнай асьветы, ці жадаюць павысіць сваю асьвету, праслухаць сыстэматычны курс дысцыплін у аб'ёме сярэдняй тэхнічнай навучальнай установы. Курсы дадуць таксама магчымасьць слухачом трымаць экзамэн у якасьці экстэрнаў пры адным з будаўнічых тэхнікумаў на званьне будаўніка-тэхніка.

Дыспут на тэму: „Культура і мяшчанства“

Менакругком ЛКСМБ і рэдакцыя газэты „Чырвоная Зьмена“ ў нядзелю, 18-га сакавіка, у клюбе „КІМ“ арганізуюць вялікі дыспут на тэму: „Культура і мяшчанства“.

Уступнае слова нам. рэдактара „Комсомольской Правды“ т. Бобрышава.

На дыспут запрашаюцца т. т. Кнорын, Абрамчук, Сянькевіч, Давідовіч (ЦК КП(б)Б), Баранькінаў, Галавач, Ратнэр, Шаліма, Пыканаў, Адзінец, Малінін (ЦК ЛКСМБ); прафэсары: Вальфсон, Васілеўскі, Кроль, Шчапоцьцяў, дацэнт Панкевіч, усе сакратары і апоргі райкомаў і ячэек і ўсе жадаючыя.

Білеты можна атрымаць у райкомах ЛКСМБ і клюбе „КІМ“ з 12 да 4 гадз. дня і з 7 да 10 гадзіны уве-

Экспарт пшаніцы за граніцу

Белшчаціна-вазала ў гэтым годзе ўзорня тавараў і фабрыкатаў Віцебскай возачна-прадзільнай фабрыкі ў Амэрыку і Нямеччыну. Дагэтуль тавар прадаваўся толькі на мясцовым рынку.

Забарона вывазу цэглы з Беларусі

У сувязі з недахватам цэглы і набліжэньнем будаўнічага сэзону Цэркамгандаль пастанавіў забараніць усім дзяржаўным і каапэрацыйным арганізацыям вывозіць цэглу за межы БССР. Вінаватыя ў парушэньні гэтай пастановы будуць прыцягвацца да крымінальнай адказнасьці.

Бел. самат.-прам. саюз— кітайскаму камсамолу

Ячэйкай Бел. самат.-прам. саюзу сабрана ў карысьць кітайскага камсамолу 200 руб. Грошы сабраны шляхам арганізацыі нядзельнікаў па арцелях, у якіх удзельнічала моладзь і частка дарослых саматужнікаў.

Да ліквідацыі конкі

Частка рабочых былое конкі размеркавана на прадпрыемствах УМТ'у. У сувязі з пашырэньнем работы Гужтрансваргу саюз транспартнікаў прызнаў неабходным пашырэньне яго на 10 ад пак за кошт жывога інвэнтару былое конкі. УМТ'у ўказана на неабходнасьць прыстасаваць свой транспарт да поўнага абслугоўваньня амбуляторыі і хуткай дапамогі. Пастаноўлена дабіцца перадачы УМТ'у дзьвюх грузавых машын, якія павінны быць атрыманы акрвыканкомам з-за граніцы. Гэта дасьць магчымасьць значна патаніць кошт перавозак.

Маленькі фэльетон

Нуль рублёў і дзесяць капеек...

... А яшчэ гавораць людзі, што ў нас сав ецкую капейку не шануюць не берагуць! Як гэта не б рагуць? Хто гэта адважыўся даводзіць тады, як... тады, як канцылярыя Праўленьня Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту выпушчае паперкі, накшталт гэткай:

В. ТЭРМІНОВА

Бытш. эсг. канцылярый Пэдфаку Ермакову

Згодна пастановы Праўленьня БДУ па пратаколу ад 23-XII-1927 году за № 11, п. 22, бухгальтэрыя просіць вас у трохдзённы тэрмін па атрыманьні гэтага дадосьніка—ці пралажыць у бухгальтэрыю авансавую спра-

Узнагароды ордэнам чырвонага сьцягу

Па даручэньні ЦВК БССР намесьнік старшыні акрвыканкому тав. Нахільніцкі 12-га сакавіка на пленуме Глівенскага сельсавету, Барысаўскага раёну, перадаў ордэн чырвонага сьцягу бедняку-селяніну тав. Кудзіну. Тав. Кудзін мае асобныя заслугі за ўдзел у партызаншчыне і ў грамадзянскай вайне. Перадача ордэну праходзіла пры ўдзеле ўсіх грамадзян вёскі.

За дзень

— НОВЫЯ МЛЫНЫ. З наступленьнем будаўнічага сэзону ў Менскай акрузе будзе прыступлена да пабудовы новых дзяржаўных паравых млыноў у Капылі, Грэску, Бягомлі, с. Бярэзіне Зембіне і Заслаўі. У існуючых млынах у Пухавічах, Койданаве і Узьдзе будуць абсталёваны вальцавыя аддзяленьні.

— СЕЛЬСКІЯ ЭЛЕКТРЫЧНЫЯ СТАНЦЫІ. Менскі Акрвыканком выдзеліў 10 тыс. руб. для пашырэньня раду існуючых электрычных станцый на акрузе, а таксама пабудовы новых станцый у Капылі і Заслаўі.

Ці магчыма ў Беларусі разьвядзеньне цукровых буракоў

Рабочы бровару „Чырвоная Зорка“ Кісяліцкі перадаў у Белхарчтрэст цікавы матар'ял па пытаньні аб арганізацыі бурачна-цукровай прамысловасьці ў Беларусі.

Па вестках Кісяліцкага, матар'ял гэты быў складзен інжынэрам хэмікам Т. Гурскім, які яшчэ ў дарэвалюцыйны час высунуў праект пабудовы бурачна-цукровага заводу ў Беларусі.

Цукровая вытворчасьць пачала разьвівацца ў Бабруйскай акрузе ў 1850 годзе. Там быў пабудован завод „Добасіні“, які потым закрылі з-за недахвату апалу. Беларускі цукар па сваёй якасьці быў вядомым.

Цукровы завод знаходзіўся таксама ў былым маёнтку Івані, каля Слуцку, на р. Лукнея. Гэты завод з-за спрэчак паміж двума памешчыкамі быў зачынен.

Апрача таго на Меншчыне існаваў рад цукровых заводаў саматужнага тыпу.

У 1906—15 гадох у Бабруйскай і Менскай акругах быў зроблен рад досьледаў культываваньня буракоў. Апошнія досьледы былі зроблены ў 1917 годзе ў трох пунктах Менскай акругі (былых маёнтках Прылукі, Ігнацічы і інш.). Досьледы далі добрыя вынікі. Яны паказалі, што ў Беларусі па яе кліматычных умовах і адпаведнай апрацоўцы грунту можна атрымаць ураджай цукровых буракоў і цукру з дзесяціны ня менш, чым на Украіне і ў Польшчы.

ЯКАЯ МАЕ БЫЦЬ ВЯСНА і які яе ўплыў на ўраджай?

Загадчык Менскага мэтэаралёгічнага бюро тав. Макарэўскі у гутарцы з нашым супрацоўнікам сказаў:

Паводле даных загадчыка галоўнай геафізычнай абсэрваторыі, праф. Мультаноўскага, Беларусь ёсць ужо больш году знаходзіцца ў раёне няўстойлівага барычнага рэльефу (у пятлі нізкага цыклёнічнага ваціску), а гэта значыць, што мы не гарантаваны ад самых нечаканых мэтэаралёгічных сюрпрызаў: ранняга раставаньня сьнегу і наводкі, пасьля чаго можа наступіць зноў зіма. Наогул, чакаецца вясна доўгая, «галодная». Мультаноўскі раіць сельскім гаспадаром разьлічваць на зімнія карны да 15-20 красавіка. Сапраўдная вясна пачнецца толькі пасьля 10-15 мая.

Азімым пасевам асаблівай пагрозы няма, бо сьнег у большай часткы лёг на сухую зямлю, але з прычыны наволенага раставаньня пры нерэгулярных начных марозах можа зрабіцца ледзяная кара, якая зачыняе доступ паветра азімым ухсходам - душыць расьліны і садзейнічае працэсьці.

Для яравых, а асабліва аўсу, крытычным пэрыядам лічыцца пара ўсходаў «мяцёлкі», і калі да гэтай пары глеба мела неабходную колькасьць вільгаці—дык ураджаі забясьпечаны.

Што ж датычыць азімін, дык калі іх не задушыць ледзяная кара і яны не падапрэюць, дык па ўсім іншым яны забясьпечаны з восені.

Уважваючы ўсе даныя «за» і «супроць», ёсьць больш шанцаў за вясну, якая дапамагае найбольш спрыяючым відам на ўраджай.

О.

✿✿✿ БІБЛІЯГРАФІЯ ✿✿✿

«Наш Край». № 2 (29). Люты 1928 г. Штомесячнік ЦБ краязнаўства пры Інстытуце Беларускае Культуры. Кошт 50 к.

У лютаўскім нумары часопісу «Наш Край" акрамя хронікі і бібліяграфічнага матар'ялу зьмешчаны наступныя артыкулы: Г. Аляксандраў—Падрыхтоўка краязнаўцаў, З. І. Даўгяла—Стары Менск, Г. Эйдкін Цыльская лясная дача і яе балоты і інш.

У сваім артыкуле тав. Аляксандраў зусім слушна ўздымае пытаньне аб падрыхтоўцы кадру такіх працаўнікоў, якія-б сапраўды маглі стаць працаваць у якасьці арганізатараў краязнаўства і зьяўляліся-б інструктарамі-кіраўнікамі ўсяе мясцовае краязнаўчае работы, бо на самай справе ў нас, у раёнах, уся краязнаўчая праца звычайна ўсё пабудавана на энтузіязме, на сьвядомасьці таго ці іншага культурнага працаўніка. Але ў яго няма спэцыяльнае асьветы і ведаў па краязнаўстве. І таму ЦБК не мае ў раёнах сталага практычнага і тэарэтычна сьвядомага краяведа, які-б адказваў за ўсю арганізацыйную працу.

Правільна ставіць ЦБК пытаньне аб уведзеньні курсу краязнаўства ў ВНУ і тэхнікумах, як абавязковае спэцыяльнае дысцыпліны.

Можна выкарыстаць і кароткатэрміновыя курсы па краязнаўстве, аб якіх піша тав. Аляксандраў, але краязнаўства вывучае розныя галіны мясцовага жыцьця і таму за невялікі час трудна праз такія курсы здабыць і даць патрэбныя веды па краязнаўчай рабоце. Толькі ВНУ, або тэхнікум можа даць сур'ёзных работнікаў у гэтай галіне.

Таксама зварочвае на сябе ўвагу артыкул прыват-дацэнта БДУ З. І. Даўгялы—„Стары Менск“.

Трэба сказаць, што да апошняга часу ў нас пытаньне аб гісторыі Менску не высьвятлялася і ніякіх матар'ялаў, праліваючых сьвятло на гісторыю нашай сучаснай беларускай сталіцы, навукова абгрунтаваных мы ня маем.

Тав. Даўгяла ў гэтым нумары часопісі зьмяшчае толькі другую частку свайго артыкулу—Менск у 16-м стагодзьдзі. Артыкул мае статыстычны матар'ял і апісвае рэшткі менскага замку на правым беразе Сьвіслачы. Гэты замак—самая старажытная частка сталіцы БССР і найбольш выдатны помнік яго мінулага жыцьця. Сучаснае значэньне зьяўляецца рэшткаю Менску 12-га стагодзьдзя, калі яму прыходзілася адбіваць напады з боку кіеўскіх і іх саюзьнікаў. У 1505 г. Менск спалілі татары, але ўзяць замак ім не ўдалося. У артыкуле даецца храналёгічнае апісаньне Менску і яго эканамічнага стану. Праца бязумоўна каштоўная і вельмі патрэбная і яе варт надрукаваць асобнаю кніжкаю. Далей ідзе цікавы артыкул „Падарожжа па Случчыне“, напісаны слуцкімі краяведамі ўлетку 1927 г. За 15 дзён слуцкія экскурсанты прарабілі пехатою 232 вярсты і мелі на мэце галоўным чынам дасьледаваньне Князь-Возера і яго ваколіц. Гэта самы глухі куток Слуцкага палесься і між тым надзвычайна цікавы па сваім эканамічным становішчы. Тут шмат рыбы і рыбацкія арцелі зарабляюць на рыбе каля 40 т. руб.

Краяведы ў часе свайго падарожжа сабралі багаты культурна-гістарычны і этнаграфічны матар'ял. Але, шкада, артыкул не ілюстраван патрэбным лікам фатаграфічных здымкаў, што значна больш павялічвала-б яго цікавасьць і значэньне для краязнаўства. Вопыт слуцкіх краяведаў варта выкарыстаць і іншым краязнаўчым таварыствам у сваёй летняй працы.

З адмоўных бакоў трэба адзначыць падачу запозьненае інфармацыі аб дзейнасьці Цэнтральнага Бюро Краязнаўства, і таму яна траціць сваё значэньне. Так, напрыклад, кароткія вытрымкі аб сваіх пасяджэньнях у сьнежні месяцы 1927 г. ЦБК зьмяшчае толькі ў лютаўскім нумары 1928 г.

вапіць прынцып адлічэньняў у рэспубліканскі і мясцовыя бюджэты ад усіх навык, якія распаўсюджваюцца на тэрыторыі БССР у адпаведным процанце ў залежнасьці ад во-

Усебеларускі зьезд камітэтаў сялянскай узаемадапамогі

Учора ўвечары ў клюбе Менакрвыканкому адчыніўся V-ы Ўсебеларускі зьезд камітэтаў сялянскай узаемадапамогі.

Зьезд вітаў прыбыўшы з Масквы намесьнік наркамсацыяльнай забясьпекі РСФСР т. Самсонаў.

З вялікім дакладам аб чарговых задачах камітэтаў узаемадапамогі выступіў загадчык аддзелу па рабоце на вёсцы пры ЦК КП(б)Б тав. Гарбуз.

Тав. Гарбуз у сваім дакладзе намеціў далейшыя шляхі ў працы камітэтаў На гэтым-жа пасяджэньні зьезд вынес рэзалюцыю пратэсту супроць працэсу над Беларускай Грамадой.

Гозы старшыня нацкамісіі

Старшынёй акруговай нацкамісіі замест зводнага ад гэтых абавязкаў тав. Жуковіча прэзыдыумам акрвыканкому вылучаны тав. Пахільміцкі.

На хутары Бараўляны

Меркель Зіна—бедная вясковая дзяўчына. Свае хаты ня мела і ўвесь час хадзіла па людзях. У каго памалоціць, каму пажне, а то з дзецьмі пагуляе і там зарабляла сабе на кавалак хлеба. Людзі хвалілі Зіну за працавітасьць і заўсёды былі ёю задаволены.

Аб гэтым праведаў селянін хутару Навасёлкі, Астрашыцка-Гарадзецкага раёну, Загавалка і запрасіў яе да сябе ў батрачкі.

На новым месцы Меркель Зіна таксама працавала вельмі старанна.

На хутары Зіна пазнаёмілася з маладым хлопцам, пляменьнікам Загавалкі Давыдовічам Сымонам. Паміж імі завязаўся раман. Узімку маладыя людзі часта разам да сумеседзяй на вячоркі хадзілі. Давыдовіч гаварыў Зіне ласкавыя словы, выказваў ёй свае шчырыя пачуцьці абяцаў жаніцца з Зінаю і ўзяць да сябе на хутар Бараўляны, калі яна згодзіцца ўступіць з ім у інтымную сувязь.

Паверыла Зіна салодкім словам Сымона, але.. ашукалася.

Калі Зіна зацяжарыла, зусім іншым стаў Сымон. Воўкам пачаў глядзець на сваю ранейшую каханку. З дзядзькавага хутара зьбег да сябе на хутар Бараўляны і на вочы ёй ніколі не паказваўся.

Зіна сумавала, зносіла кпіны ад сям'і Загавалкі і парою думала на заўсёды растацца з белым сьветам.

Але знайшліся добрыя людзі, парайлі Зіне зьвярнуцца ў суд са скаргаю на Сымона Давыдовіча. Калі суд пастанавіў спаганяць з Сымона па 5 руб. у месяц на карысьць Зіны на ўтрыманьне дзіцяці, Сымон раптам „падабрэў“.

— Даруй мне, Зінка, кругом я вінават перад табою, прыходзь да мяне на хутар і жыць будзем.

Адлягло на сэрцы ў Зіны.. Яна забылася пра ранейшую пакуту і крыўду, і зноў жыцьцё пацямло разам. Але ня з добрым намерам заклікаў да сябе Сымон Зіну.

Быў студзень месяц. На двары трашчаў мароз. І вось аднойчы раніцаю Зіна накінула на сябе кажушок і пашла па ваду. Тольні пасьпела яна зьняць вёдры з каромысла, як неўспадзеўкі падбег да яе Сымон. Наўкола нікога ня было.

— Ну што-ж, у суд на мяне?.. аліменты... 5 руб. у месяц абняславіць хацела, загаварыў, скрыгочучы зубамі, Сымон да Зіны,—дык вось табе—і раптам Зіну штурахнуў у студню.

Пакінуўшы сваю ахвяру ў студні, Давыдовыч спакойна, як быццам нічога асабліва важнага не здарылася, сеў у сані і паехаў з братам у лес па дровы.

Зіна страціла прытомнасьць. Набеглі людзі і дасталі яе чуць жывую. Галава ў Зіны была ўся пабітая, патыліца ў ранах і пераломлена левая нага.

Гэтымі днямі Давыдовіча Сымона будзе судзіць Менскі акруговы суд.

...казнасьці.

Галоўны бухгальтар А. ЧУГЛЗІНОВІЧ

Бухгальтар І. ШЭМПЭЛЬ

Як бачыце тут справа ня ў простай грыўні, а ў нулі руб-лёў і дзесяці на-пей нахі!

Гэтыя бедныя нуль рублёў і дзесяць капеек вось ужо трэці год не даюць спакою дакладным чыстым душам з праўленьня БДУ. Падумаць толькі—яшчэ ў 1926 годзе тав. Пракоф'еў, пры здачы авансавых справаздач, застаўся вінен 10 к —і да гэтай пары, злачынец гэткі, не парупіўся ўнесьці іх у касу БДУ! Праўда, магчыма, што Пракоф'еў і забыўся пра гэтую грыўню. Праўда, у праўленьні ведаюць, дзе зараз працуе Пракоф'еў і што туды можна пазваніць. Але гэта „ня эфэктна“.

Гэта „не па закону“ і пахне „сямейнасьцю“... І вось на пасяджэньні праўленьня унівэрсытэту ставіцца спэцыяльнае пытаньне аб Пракоф'еўскай грыўні. Пастанова пратакалюецца. Машыністка друкуе выпіску ў трох паасобніках. Рэгістратарша афармляе яе пад № 42. Галоўны бухгальтар і проста бухгальтар падпісваюцца з сур'ёзна-трагічным выразам на твары (вы не падумайце — тут пахне турмой!) Урэшце, кур'ер нясе паперку да самога „злачынцы“... Вось што значыць савецкая грыўня! А вы кажаце — не шануюць..

Сівер.

Чарговы сусьветны, як яго рэкламуюць, фільм пачаў дэманстравацца гэтымі днямі ў нас. Усякі, хто бачыў урывкі гэтага фільму ў часе рэклямаваньня яго на экране, думаў, што гэта штосьці надзвычайнае, гэтым і тлумачыцца тая цікавасьць і вялікая чарга, якія віднеліся каля касы і ў фае кіно-тэатру. Але ці сапраўды фільм „Жизнь за жизнь“ варты такога надзвычайнага посьпеху, які ён меў у першыя дні дэманстраваньня ў Менску. На ляльім.

Лідзія—так є імя гэраіні—не кахае свайго мужа, ёй не падабаецца распусны чалавек, які з другімі жанчынамі прагуляе ўсё яе багацьце, ды ў дадатак хоча яшчэ зьвесьці яе з багатым чужаземцам, подлым чалавекам, які не шкадуе ніякіх сродкаў, каб аўладаць ёю. Гэты самы чужаземец забівае мужа Лідзіі, за што хочуць прыцягнуць да адказнасьці самую Лідзію, але другі закаханы таксама ў Лідзію бярэ забойства на сябе, каб выратаваць каханую ад кары. Адсюль пачынаецца багатае прыгодамі праследаваньне дзьвюх закаханых асоб з боку багатага чужаземца. Але, урэшце, закаханыя ў апошніх кадрах фільму сходзяцца. Завяршэньне ўсім ашуканствам—сьмерць, а пакутам шлюб.

Як бачым, сюжэт фільму, хоць і адпавядае трафарэтам, але разгортваецца ў карціне даволі ўмела і захапляе глядача. Вобраз жанчыны, у асобе Лідзіі, дан суцэльны і выразны. Яна ўпартая мужнасьцю імкнецца да свайго шчасьця і перамагае ўсе перашкоды на шляху да яго. Да станоўчых момантаў трэба аднесьці таксама багатую тэхніку фільму. Пастановачны бок, некаторыя прыёмы мантажу, сьветлавыя моманты, карысна ведаць нашым кіно-арганізацыям. Але ўсё такі вельмі рана манадаваць гэты фільм шырокім масам працоўных. На сутнасьці ён выяўленцы выразам на мяшчанскім фільмам.

Нас могуць цікавіць толькі рэчы ці з нашага жыцьця, ці рэчы, што знаёмяць нас з жыцьцём працоўных мас Захаду, або з эпох е гучных нашай.

Нарэшце, мы не разумеем, каб надпісы ў кіно былі абавязкова на - беларускі. На 11-м годзе савецкай улады працоўны гледач БССР можа даваць свае гэтакую маленькую прыемнасьць. Шкода, што Белдзяржкіно так часта забывае, што кіно мусіць служыць мэтам беларусізацыі, а не русіфікацыі. Дырэктывы партыі абавязковы і для кіно - працаўнікоў.

К.

Паведамленьні

— Праўленьне Студ. Навукова-Дасьледчага Краязнаўчага Т-ва Бел. Дзярж. У-ту і ЦБК даводзіць да ведама слухачоў Мэтадычных Курсаў Краязнаўства, што ў нядзелю, 18-га сакавіка, у актавай залі БДУ будуць прачытаны наступныя лекцыі:

1. На мэтодыцы кр-ства. Прачытае дацэнт Бел. Дзярж. У-ту т. Александраў на тэму—„Мэтодыка з эканомікі.

2. Бібліяграфіі—тав. Бібіла. Пачатак роўна а 11 з пал. гадзіне дня.

Слухачы курсаў павінны зьявіцца

...ку і выпрацавана да добрых вынікаў.

М. Б.

свая асоб. Уваход вольны і не для членаў т-ва краязнаўства.

Гаррайком МОПР'у паведамляе, што ў суботу, 17-га сакавіка, а 4 гадзіне дня адбудзецца пасяджэньне гаррайкому.

Прысутнасьць усіх членаў і кандыдатаў абавязкова.

— АПА ЦК КП(б)Б паведамляе ўсіх т.т., падаўшых заявы аб камандыраваньні ў Камвну: Сьвярдлоўскі і Ленінградскі, што ім неабходна зьявіцца ў АПА ЦК КП(б)Б—16-га сакавіка а 10-й гадзіне раніцы ў адборачную камісію, маючы пры сабе анкеты, калі гэткія яшчэ не адасланы ў АПА, і пагляд парткомаў КП(б)Б адносна пасылкі іх на вучобу.

— Паведамляецца, што пры акр. савеце Асоавіяхіму адкрываюцца курсы сувязі на 50 жанчын, 25 тэлеграфістак і 25 тэлефаністак, заявы надаюцца ў акр. савет Асоавіяхіму, у заявах неабходна паказаць асьвету, грамадзкую працу, пасьведчаную адказнай арганізацыяй, сацыяльнае становішча і партыйнасьць, заявы прымаюцца да 25 сакавіка.

Адказны рэдактар Ял. АСЬМОЎ

ТЭАТР і КІНО

ДЗЯРЖАЎНЫ Яўрэйскі Тэатр БССР	Пятніца, 16-га і субота, 17-га сакавіка „ОВЕЧИЙ ИСТОЧНИК“ Білеты ў касе тэатру ад 12 да 2 і ад 5 гадз. веч., у рабочай тэатральнай касе ад 11 з пал. да 2 і ад 4 да 6 гадз. увеч.
Кіно-тэатр „Культура“	Гастролі сусьветнай славутасьці „ЧЕЛОВЕК ОРКЕСТР“ ФРЕДИ МАРИОН. На экране наст. фільм „СЕВЕРНАЯ ЛЮБОВЬ“ у 7-мі част. Хутка! „Его [illegible]“ Хутка!
КІНО „Чырвоная Зорка“	Сусьветны фільм „ЖИЗНЬ за ЖИЗНЬ“ у 2-х сэрыях, 10 частках. Абедзьве сэрыі ў 1 сэансе. Пачатак 1-га сэансу а 7 гадз., 2-га а 10 г.
КІНО „ПРАЛЕТАРЫ“.	БЫТАВЫ БАЯВІК „БАБЫ РАЗАНСКІЯ“ Пачатак 1 сэансу а 7-й гадз. Каса—ад 5 з пал. гадз. АНОНС Ад 20-га сакавіка „ЗЛОЙ ДУХ“
КІНО „Інтэрнацыянал“.	З прычыны вялікага посьпеху—яшчэ дні: 16, 17 і 18 сакавіка „НИБЕЛУНГИ“ Кіно-паэма у 2-х сэрыях 1-я сэрыя „ЗЫГФРЫД“ у 12-ці частках

ПАДПІСВАЙЦЕСЯ НА КРАСАВІК І ДА КАНЦА ГОДУ на газэту „ЗЬВЯЗДА“

БЕЛАРУСКАМУ ДЗЯРЖАЎНАМУ ВЫДАВЕЦТВУ патрэбны на карэктарскую працу 5 асоб, якія:

1. Дасканала ведалі-б беларускую мову як з боку правапісу, так і з боку граматыкі, сынтаксу, фонэтыкі і г. д.

2. Мелі-б адукацыю не ніжэй тэхнікуму ці агульна адукацыйных курсаў, былі-б агульна разьвітымі асабліва ў сэнсе знаёмства з сучаснай беларускай кнігай і літаратурай наогул, з лінгвістыкай, тэрміналёгіяй.

3. Пажадана, каб ведалі адну з моў—польская, нямецкая, француская.

4. Маглі-б наступіць на працу на 8-гадзінны працоўны дзень.

Асоб, якія не здавальняюць зазначаным вымаганьням, просім не турбавацца.

Запісвацца ў БДВ (Савецкая, 63, пакой 12) з 15 па 17 сакавіка ўключна ад 9 да 15 гадзіны.

Праверка ведаў запісаных адбудзецца 18 сакавіка а 12 гадзіне ў памяшканьні БДВ.

ЗАОЧНЫЕ ПРОМЫШЛЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ КУРСЫ „ПОЛИГЛОТ“ (Основ. в 1917 г.) состоящие в ведении С.-К. КрайОНО.

ПРЕДМЕТЫ ПРЕПОДАВАНИЯ:

бухгалтерия, коммерческ. вычисл., в рг. корреспонд., кооперативн. дело, [illegible], стенография, [illegible], техн.-художеств. черчение, машиностроительное черчение, рисование, [illegible] и [illegible].

[illegible] СВИДЕТЕЛЬСТВО.

На 1-е ноября 1927 г. на курсах состоит свыше 15.000 учащихся.

Плата помесячно от 1 до 3 рублей.

Требуйте бесплатно проспекты, программы и условия.

Адрес: Ростов на Дону „ПОЛИГЛОТ“.

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня.

ЗЬВЯЗДА

ФОТО-ЦЫНКАГРАФІЯ ПРЫМАЕ ЗАКАЗЫ

З ЗАКАЗАМІ ЗВАРОЧВАЦЦА У ГАЛОЎНУЮ КАНТОРУ ГАЗЭТЫ „ЗЬВЯЗДА“-МЕНСК, САВЕЦКАЯ, №63, 3-ці ПАВЕРХ.

ПАРТРЭТЫ, ГРАВЮРЫ, ПЛЯНЫ, СХЭМЫ, ФАКСІМІЛЕ, ЭТЫКЭТЫ, ЦЭНЬНІКІ, ВОКЛАДКІ, ВІНЬЕТКІ, РЭКЛЯМНЫЯ ПЛЯКАТЫ І ІНШЫЯ МАСТАЦКІЯ РАБОТЫ.

Кошт абвесткі аб скасаваньні шлюбу 3 р.

Кошт публікацыі аб згубе ўсялякага дакумэнту 50 кап.

ПРАДАЮЦЦА старыя газэты, газэтны ЗРЫЎ.

Зварочвацца ў кантору газэты „Зьвязда“ з 9—3 гадз.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакумэнты лічыць несапраўднымі:

Пасьведч. № 510 Ермоленко В. Ф. выд. мэдфакам БДУ. 1723

Асабов. кн. № 41-43 Запасьніка М. І., выд. Лагойск. РВК. 1725

Асабов. кн. Гуліса П. П., выд. Заслаўск. РВК. 1726

Каапэрац. кн. № 15227 Панфілава В. П., выд. МЦРК. 1727

Студ. пасьведч. № 25 Лычкоўскага М. Я., выд. Белпэдтэхнікумам. 1728

Чл. біл. № 4016 Лычкоўскага М. Я., выд. саюзам працасьветы. 1729

Вуч.-конск. кн. Сезена Т. Р. 1730

Канд. карт. № 9615 Смарчкова С. Н., выд. Калінінск. акругкомам КП(б)Б. 1731

Мэтрыч. вып. Мартынавай А. П., выд. Мен. ЗАГС'ам. 1732

Каапэрац. кн. Абрамовіча Н. І., выд. МЦРК. 1733

Лек. кн. Капілінскага О. Ф., выд. Менстрахкасай. 1734

Вуч.-конск. кн. Паплаўскага І. І. выд. Заслаўск. РВК. 1735

Службов. кн. Сіроткіна У. І., выд. 2 эскадр. войск ДПУ. 1736

Каапэрац. кн. № 716 Дудо Г. Е., выд. МЦРК. 1737

Чл. біл. № 61849 Шылкоўскага М. К., выд. саюзам Рабіс. 1738

Каапэрац. кн. Кміта А. М., выд. МЦРК. 1739

Чл. біл. саюза савгандальслужачых пасьведч. МЦРК Вайтовіча Ф. Т. 1740